

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 L.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyíttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesített
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 29

Mai számunk főbb közleményei:

- Kossuth Ferenc akolója.
- A mérnöki hivatal bajai.
- Eltűnt adóakták.
- Idősb Löcs Rezső halála.
- Réplőgépverseney Arad és Budapest között.
- A megkínzott postaszolgá.
- Szathmáry Gejza Makón.
- Bécsi levél.
- Botrány a nagyváradi jogakadémián.
- Lefokozott önkéntes.
- Sziklai Kornél kritikusa.
- Tarkaságok.

A gyufamonopólium.

Arad, október 28

Akiknek meg kell magyarázni, hogy a krajcár is pénz, azok nem is fogják megérteni a veszedelmet, amelyet a gyufamonopólium jelent. Pezsgővel ebédező, vastag szivarral pihenő, kényelemben született urak nem is tudják a gyufa értékét. Vagy ingyen kapják a kávéházban, a vendéglőben, vagy pedig észre se veszik a háztartásuknak ezt a tételét.

Ellenben vannak milliók, akiknél már számot tesz az az egy krajcár is, amelylyel az állam a monopólium révén a gyufát vásárló szegényeket meg akarja sarcolni. Földhöz ragadt hegyi lakók vannak, akik nemrégiben tértek át a kováról meg a taplóról az új idők találmányára, a gyujtószára: vajjon az egy krajcár különbség miatt nem fognak újra az őstermészethez visszatérni? Mert az egy krajcár nagy összeg annál, akinek pél-

dául ötven, vagy száz forint az esztendő keresete.

Az osztrák pénzügyminiszter ex-ponéjában bejelentette a gyufamonopóliumot. Ott az államháztartás nagy deficitjével indokolják, amelynek föltárása néhány nap előtt rökönödött meg a reichsratot. Ha Ausztriában megcsinálják a gyufamonopóliumot, akkor szinte biztos, hogy nálunk is kedvet kapnak az utánzásra. A viszonyosság ugyan nem követeli meg, csak az a szokás, hogy törvényeinket és minden egyéb újításainkat Ausztriától vesszük át. S ami Ausztriában az államháztartás deficitjének fő-oka: a katonai többkiadás, — az kétségtelenül meg fogja éreztetni a hatását a magyar állam költségvetésén.

Apró, pici gyufák tüzen akarják megvenni, amit a füstöt és halált okozó ágyuk elnyelnek. A szegény embereket tápláló, melengető, világító tüzből azt, ami a nagy hatalmi hóbort biztosítására, megszerzésére szükséges. Két krajcárt kell fizetni a gyufáért, hogy a hadsereg vezetői önértéküket az új tengeri csataszörnyeken hízallassák.

Adó alig lehet igazságtalanabb, kegyetlenebb ennél. A sómonopólium hasonlít ehhez, mert ez is az általános szükséglet-cikket drágítja meg az állam javára; de a gyufa ennél is nélkülözhetetlenebb szükséglete a legszegényebb néposztálynak. Ha az állam a nélkülözhető, az ártalmas, a fényűzési cikkeket a maga kezébe

veszi s azok révén zsákmányol — a dohány, a szeszmonopólium — még indokolható. Pipázni nem muszáj az embereknek, s italt jobb ha nem isznak. De gyufa nélkül ma már a koldus se lehet meg. S ugyanakkor, a mikor a létminimum törvénye bizonyos fizetésen alul az adótól megsabadítja az embereket, s megállapítja, hogy bizonyos jövedelem-határig az állam egy fillért se követelhet a polgároktól, ugyanakkor a koldustól is elkéri az ő krajcárjainak egy részét, a melyet az állam boltjában vett gyufákért kell majd fizetnie.

Ha mindenben követjük Ausztriát, ebben az egyben maradjon magára. Szomorú fejlődése lehet az osztrák birodalomnak, hogy a balkán államoktól kell átvennie ezt a harácsot, ezt az embertelen adórendszert, a már meglevő és eléggé súlyos állami monopóliumok mellé; ide, közénk ne hozzák át. A mikor Ausztria nemcsak tervben foglalkozik ezzel, de kész javaslatokba foglalta, — akkor bizonyára nem korai Magyarországon is az ellen szót emelni. A szegénység fokozása, a nyomoruság kizsákmányolása lenne a gyufamonopólium, amelyet egyéb nem menthet és nem igazolhat, mint az államnak végső és legkomolyabb pénzzavara, az a vergődés, mely minden eszközhöz kész nyulni. Nem hisszük, hogy Magyarország, amely esztendőkön át biztos alapon álló, nyugodt háztartással dolgozott, most hasonló helyzetbe jutott és ilyen kegyetlen rablóhadjáratnak szükségét

Az eset egyszerű . . .

Irta: Ujvári Péter.

— Láthatod, — fejezte be Zsótér Géza az előadását — az eset világos és egyszerű.

— Vigyázz, — intette az elnök — tárgyi bizonyítékaink nincsenek.

Zsótér homlokába mély redőt vágott a belső bosszúság. Bántotta az elnöki intelem. Őt nem kell figyelmeztetni az igazságra.

— Az eset világos — ismételte — csodálom, hogy neked még most is vannak kétségeid.

— Killián tagad.

— Nem ő az első gyilkos, aki tagad. Mióta ügyész vagyok, még nem volt ehhez hasonló világos esetem. Hiszen jóformán a szemem előtt történt. Az inasom, aki jó szomszédságot tartott az uzsorással, valamiért bemegy hozzá és ott találja Killiánt.

— A halott azonban már akkor hideg volt. A gyilkosság tehát nem akkor történt.

— Tudom, a gyilkosság egy órával korábban történt.

— A gyilkosságot tehát más is elkövetette, aki előbb járt a lakáson.

— Más nem is követhette el. Ő, maga vallja, hogy esztendő óta vett föl uzsorakölcsönöket Gerébtől és akkor is azért járt

nála, hogy a váltóját prolongáltassa. Magam előtt látom a jelenetet. Az uzsorás a pénzt követeli. Killián kapacitálja, kér könyörög. Geréb hajthatatlan. Mind a kettő izgatott, mind a kettő heves. Az egyik a pénzt félti, a másik az ekziszienciáját. Összeszólalkoznak, hajba kapnak. Az uzsorás szitkozódik, megfenyegeti Killiánt, hogy a váltót bemutatja apjának, vagy perli és ekkor kiderül, hogy hamisított. Killián erre ráveti magát az uzsorásra, talán csak azért, hogy megüsse, de a düh és a rettegés elbódítja és a dulakodásban végtelenül elkábul. Most már életre-halálra megy a játék. Geréb fiatal és erős, az ujjai előbb csak önvédelemből csavarodnak az uzsorás nyaka körül, aztán, mert szabadulni akar, gyilkos szándékból megfojtja.

Tapasztalt, öreg bíró volt az elnök. Pozitívumokat követelt, nem fantáziát, akármilyen észszerű is.

— Vádnak, — szólt komolyan — ez nagyon gyöngé fundamentum. Nem tudok elképzelni olyan erős idegzetű gyilkost, aki nyugodtan és lelki megrendülés nélkül három óra hosszágig maradhasson az áldozata mellett.

— A váltót kereste, hiszen azért gyilkolt.

— És mit gondolsz, megtalálta?

— Bizonyára, mert a hagyatékban nem találtuk meg.

— De még a könyvekben és a följegyzésekben sem akadtunk a nyomára. Nem találod

furesának, hogy egy uzsorás ilyen hanyagul kezelje az ügyleteit.

Zsótér Géza homloka elborult. Mindaddig, amíg ezt a pontot nem érintették, olyan érzése volt, mintha vasból kovácsolta volna össze a bizonyítékok lánc-szemeit. De mikor beléjük akarta illeszteni ezt a legrikítóbbat, úgy szétesett az egész, mintha erőszakosan törték volna le egymásról az összeforrt részeket. Egy pár pereig hallgatott, látszott rajta, hogy tusakodik. De aztán megint csak felvillant szemében az a fanatikus tűz, amely a tárgyaló teremben hamuvá perzselte a legcinikusabb gonosztevők bátorságát is. Még mosolygott is:

— Nem kell ennek olyan nagy fontosságot tulajdonítani. Maga Killián vallotta, hogy a váltó miatt kereste fel az uzsorást, ezt nem a vizsgálat derítette ki.

— De hát hová lett az a híres váltó?

— Hová? Megette, vagy tudom is én, mit tett vele. Hiszen nem azért rabolta el, hogy rámba tegye, hanem azért, hogy eltüntesse. Hamisított váltókat nem szoktak eltűnni emlék gyanánt.

Az elnök sóhajtott. Emberséges szíve volt, sohse mozdultak meg abban hóhérsztrónok. Akkor volt boldog, amikor az elébe került szerencsétleneket fölmentette. Három nap óta tartott már az izgalmas tárgyalás és valahányszor a törvényszék egy kis pihenésre visszavo-

érezne. Mindenesetre kívánatos, hogy ezt előre megbélyegezzék Magyarországon, mielőtt a pénzügyi falánkság az osztrák példa követésére kapna vágyat.

Kossuth Ferenc akciója.

A kibontakozási tárgyalások.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28.

A tegnapi minisztertanács után Kossuth Ferenc folytatja tanácskozásait a válság megoldása végett. Mai értesüléseink szerint Kossuth most a pártokat olyan összműködésre akarja bírni, amely mellett a függetlenségi párt gazdasági elvei érvényesülést nyerhetnének.

Tudósításunk itt következik:

Kossuth Ferenc új terve.

A tegnapi minisztertanácsban — mint az *Esti Ujság* jelenti — érdekes jelenet játszódott le. Wekerle Sándor miniszterelnök rámutatott arra, hogy új alap és új alakulás nélkül nincs kibontakozás a válságból. A miniszterek, a kik körbenültek a tanácskozási asztalnál, erre valamennyien Kossuth Ferencre néztek. Kossuth ekkor a következő kijelentést tette:

— Ha ti pártom elvi programját elfogadnátok, negyvennyolc óra alatt minden rendbe jönne. Multkori beszédem, melyet a pártkörben mondtam, élesen megkülönböztette a párt elvi és gyakorlati programját. Ez mindenképpen lehetővé teszi rátok nézve, hogy a függetlenségi pártba jöjjetek, akkor pedig mindent elérünk.

Andrássy Gyula ekkor így nyilatkozott:

— Mi nem hirdetünk mást, mint amit tesszünk és akarunk. Nálunk az elv és a gyakorlat összeesik.

— Akkor nem tudom, hogy miként lehet majd megcsinálni a dolgot — szolt erre Kossuth. — Ha nem is lehet még erről határozni. Majd gondolkodni fogok, különben is azt hiszem, hogy van egy új tervem, amely megfe-

lelő lesz. De erről előbb pártommal tanácskozni kell.

Igy történt, hogy a tegnapi minisztertanács semmi döntést nem hozott. A miniszterek elhatározták, hogy megvárják Kossuth tárgyalásainak eredményét és akkor folytatják a tanácskozást.

Kossuth Ferenc különben ma hosszasan tanácskozott Holló Lajossal és Mérey Lajossal. Mérey, a Ház alelnöke, a tanácskozás után egy ujságró elött így nyilatkozott:

— Kossuth kijelentette előttem, hogy a függetlenségi párt már elment az engedékenységek addig a határáig, melynél tovább már nem lehet menni. A gazdasági függetlenség megvalósítása a minimum a függetlenségi párt jelenlegi programjának megvalósításából. A király a legutóbbi koronatanácsban a legnagyobb jóakarattal kijelentette, hogy inparlamentáris kísérletekbe nem fog bocsátkozni és tőlünk kívánja, hogy lehetőleg készítsük elő a kibontakozást. Mi a király kívánságának eleget tetünk, de a függetlenségi párt elment már a végső határig. „És gondolja kegyelmes uram, — kérdeztem Kossuthtól — hogy a közelede a 67-es pártok részéről meg fog történni?” Kossuth erre így válaszolt nekem:

— Én remélem, mert a 67-es pártok programjával nem ellenkezik az ország gazdasági függetlenségének megerősítése és viszont más megoldást a jelenlegi helyzetben el sem tudok képzelni. Meg vagyok győződve, hogy a függetlenségi párt törekvései előbb-utóbb diadalra fognak jutni, dacára azoknak a törekvéseknek, melyek a függetlenségi párt egységét meg akarják bontani.

— Ha Kossuth és a függetlenségi párt összetartanak — mondta tovább Mérey — akkor a válság csak a függetlenségi párt diadalával végződhetik. Kossuth elmondotta nekem, mily rendszeres szívóssággal törnek az osztrákok a magyar gazdasági érdekek ellen. Így a Déli Vasut ügyében, a dalmát kereskedelem ügyében, ahol például Ausztria egy dalmát hajósársaságnak ötszörös szubvenciót adott a magyar szállítás legyürésére, továbbá ilyen ügy a nemzetközi távirat-forgalom elvonása Magyarországtól. Az összetartás ezen kérdések miatt is nagyon szükséges, mert az osztrák körök rendkívül károkat okozhatnak az országnak, ha nem

lesz olyan miniszter, aki az ország gazdasági érdekeit képviseli.

Zichy Aladár a királynál.

Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott és délután külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszter a helyzetről és különösen a tegnapi minisztertanácsban történekről tett jelentést az uralkodónak.

Wekerle miniszterelnök újabb audienciájáról eddig még döntés nem történt.

A harcias függetlenségiak.

A függetlenségi pártban, különösen pedig a Justh—Holló—Batthyány-csoportban igen nagy ellenszenvet keltett az a hír, hogy a válságban a döntést újból elhalasztották. A párt semmi körülmények között sem hajlandó továbbra is eltérni ezt.

Ezt a halogatást úgy fogják föl a harcias függetlenségi képviselők, hogy a tovább folytatandó egyénekenkénti tanácskozások során megakarják őket puhítani, hogy a gazdasági önállóság és különösen az önálló jegybank föllállításának követelése helyett térjenek vissza a közjogi követelésekhez és inkább a katonai kérdések megoldása alapján keressék a kibontakozást. A függetlenségi párt harcias része ez ellen a terv ellen a legélesebben foglal állást. Holnap elhatározzák azt is, hogy mikorra hívják össze az intező bizottságot, mert a függetlenségi párt már igen erélyesen követelik a jövő évi költségvetés beterjesztését, amit pedig csak az új kormány képviselhet a parlament előtt. Kossuth Ferenc gyöngékedése természetesen néhány napra elhalasztja ezt az intező bizottsági ülést, de a jövő hét közepén feltétlenül dűlőre akarják vinni a dolgot, mert Justh már érkezettnek látja az időt a képviselőház összehívására.

Orosz-japán közeledés. Párisi távirat jelenti: A Petit Parisien állítólag megbízható forrásból arról értesült, hogy ez idő szerint Oroszország és Japán között tárgyalások folynak egy messzeható egyezmény dolgában, amely a keletázsiai helyzetet jelentékeny módon megváltoztathatná. Ito herceg abból a célból ment Karbinba, hogy a tervezett egyezmény ideiglenes alapjait megállapítsa.

nult, okos és józan logikával igyekezett meggyőzni a fiatal ügyészt arról, hogy a vád csupa üres kombinációra épült fel. Jóformán minden kilátás nélkül tette ezt, mert a szavazóbirái az ügyész befolyása alatt állottak. Zsótér szenvedélyes igazságszeretete, az ereje és kiméletlensége imponált nekik. A tárgyaló terem ajtajához ment és kinyitotta. A szűk nyíláson éppen odanézhettek, ahol két fegyveres börtönőr között ült a vádlott, nyugodtan és szinte mosolyogva. Mellette állt az ügyvédje és az apja. Mögötte lázasan, izgatottan, elkéserevő férfiak és asszonyok. Csupa társaságbeli, akik szörnyű aggodalommal várták az ítéletet.

— Elitélnek, ugy-e — kérdezte Killián és a hangja még csak nem is reszketett.

Félelmetes nagy esönd volt a teremben. Az emberek visszafojtották a lélegzetvételüket és szorongva lesték az ügyvéd választát. Az ügyész felesége, halotthalovánnyan támaszkodott egy természetes asszonyságra, aki maga is alig tudott a lábán állani az izgatottság miatt.

Az ügyvéd nem felelt, csak a vállát vonogatta.

Az emberek megrendültek ettől a rémafelelettől. Valaki fel is sikoltott és Killián hálsan nézett arra felé.

— Elza, — suttogta az elnökne — attól tartok, hogy a csöcselék még széttepi az uradat, ha a vádat fenntartja. Nagyon népszerű a Killián-család.

Zsótérné nimmal felelt. Az öreg Killiánt nézte, aki roskadt pátriárka alakjával a fia fölé hajolt és reszkető kezekkel simogatta hullámos barna haját.

— Apám — vigasztalta a fiu — hidd el, ártatlan vagyok. Nem én vagyok a gyilkos.

— De a körülmények ön ellen vallanak — szolt morózusán az ügyvéd. — A konoksága tiszta örület, öngyilkosság. Csak a bolond hiszi el, hogy ön a váltó miatt járt Gerébnél. Miért volt ott?

— Megmondtam.

— De három óráig csak nem tartózkodott a halott lakásán.

— Nem.

— Hát hol volt? Valahol csak volt és erről ahbit állíthat. Szóljon és megmentem.

— Fiam — rimázkodott az öreg Killián — hol jártál?

Killián hátranézett, hogy a mögötte álló apját egy nyilt, becsületes tekintettel megnyugtassa. A tekintete véletlenül messzebbre esett, oda, ahol az asszonyok szorongtak egymás mellé bujva, mint a megriasztott madarak. Férfias, szép arcán gyors lobbanással szikrázott fel valami napfényes mosolygás.

— Fiam, fiam, — könyörgött az öreg ember — mond meg.

— Nem mondom. Nem tudom. Mit tudom én, hol csatangoltam.

— El van veszve, — suttogta az elnökne.

Az elnök csendesén a kilincsre eresztette a kezét és Zsótér felé fordult:

— Bemehetünk.

Zsótér az óráját nézte:

— A fél óra lejárt, mehetünk.

Az elnök összeszedte az aktáit.

— Mit fogsz indítványozni, — kérdezte vontaottan.

— Halált — felelt Zsótér ridegen.

— Ugyan kérlek — boszankodott az öreg ur.

— Sajnálod a rablógyilkost — gonyolódott az ügyész. — Igaz, hiszen híres jó szíved van.

— A rablógyilkost is sajnálom, de ezt még inkább. Es sajnálom az apját, meg a testvéreit. A legelőkelőbb, a leguribb családunk. A törvény nem olyan rideg, mint amilyen te vagy.

— Igazságos vagyok. Ha a testvérem volna, akkor is elitelném.

— Azt nem tudhatod, — felelt az elnök.

Zsótér kiegyenesedett, büszkén, kevélyen. Mintha valami égbenyuló sziklán állana és onnan hirdeté az igazságot.

— De tudom, — szolt keményen, — Engem a vér nem tántoríthat el az igazságtól.

Az elnök a terembe ment. Zsótér éppen a kilincsre tette a kezét, hogy az elnök után becsapódott ajtót megnyissa, mikor megnyílt a folyosó felőli ajtó, amelyen valaki belépett. Az ügyész hallotta az ajtó nyikorgását, de hátra se nézett.

— Géra, — szólította meg valaki.

Megismerte a felesége hangját és gyorsan hátra fordult. Kemény tekintete meglágyult,

Idősb Lócs Rezső halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Ma reggel 76 éves korában hunyta le szeméit ménesi nyaralójában idősb Lócs Rezső, nyugalmazott adófelügyelő örök álmra. Rövid szenvedés előzte meg a halál beálltát. Az ősz elején influenzát kapott az elhunyt, melyből felgyógyult, de idő előtt hagyta el a szobát és a hét elején tüdőgyulladást állapított meg orvos. Rohamosan fejlődött ki a baj, kedden este már eszméletét veszítette a fiát, Lócs Rezső gazdasági tanácsnokot sem ismerte meg. Egy napi agonizálás után a halál megváltotta szenvedésétől. Temetése holnap, pénteken délután lesz az aradi felsőtemető halottas házából. Holttestét Ménesen szentelik be a község lakosságának őszinte részvéte mellett.

Az elhunyt 1832-ben született Linzben. Apja Lócs Antal, anyja báró Simani Jozefin volt. A katonai pályára adták és a kremsminteri hadapród iskolát látogatta. Mint tiszt-helyettes 1849-ben Lombardiába került és Brescia ostroma után a front előtt hadnagygyá léptették elő. Huszonöt éves korában Temesvárra helyezték át, ahol megismerkedett Urtika Alajossal, az aradi vár egykori porkolábjával, aki a tizenhárom vértanúnak jóakaratu barátja, segítője volt. Urtika leányát Lócs Rezső feleségül vette.

Házassága után kilépett a hadseregből, 1870-ben Nagybecskerekre nevezték ki a pénzügyi közigazgatáshoz adófelügyelővé. Rövid itt tartózkodás után azzal a meghagyással osztották be Temesvárra, hogy köteles magyarul megtanulni. A király, tekintettel hadi érdemeire, elengedte kegyelemből az adófelügyelői kinevezéséhez szükséges jogi tanulmányokat és kinevezte 1879-ben Aradra helyettes, majd 1882-ben adófelügyelővé. Nyugalomba vonultával 1889-ben a magyar nemességet adományozta neki a ménesi előnévvel.

Azóta csak gazdaságának és családjának élt. A rendkívül jólelkű, egyenes gondolkodású öreg urat vármegyeszerte szerették és tisztelték. Mint adófelügyelőt humanus bánásmódjáért becsületben tartották. Halála kiterjedt és elő-

kelő családokat borított gyászba. Egyetlen gyermeke Lócs Rezső tanácsnok, akit igen sokan kerestek fel részvétükkel.

Eltűnt adóakták.

Vizsgálat a budapesti fővámbázban.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28.

Ramaseder és Suhajda budapesti céghez, a Baross-utca 117. szám alatt lévő irodába a minap beállított egy fiatal, jól öltözött férfi. Ramaseder Lipótot kérte rövid néhány percre. A két ember félre vonult és az idegen megkezdte:

— Uram, én Székely György dr. állami végrehajtó vagyok. Ime, itt van igazolásul ez az irás (közben egy igazolványt vett elő) és azért jöttem, hogy önt jóakarattal figyelmeztessem valamire. Ön az adóját tulfizette. Azonban visszakaphatja, ha ilyen minta szerint egy kérvényt nyújt be az adófelügyelőség behajtási osztályához.

Az állítólagos Székely dr. egy blankettát vett elő és azt átnyújtotta. Minthogy pontos információ volt az adóösszegekről és a befizetés dátumáról, Ramaseder egy percig sem gyanakodott. Sőt igen halás volt és megkérdezte, hogy mivel hálálhatja meg a doktor ur sziveségét.

— Köszönöm, én ezt csak emberségből csinálom önöknek, — mondta a jötevő és távozott.

A kérvény elment a fővámbázhoz. Öt nappal később azonban jött egy levél Székely dr.-tól. Arra kéri ebben Ramasedert a levélíró, hogy segítené ki öt pillanatnyi pénzzavarából. A kereskedő azonnal postára adott száz koronát, de néhány nappal utóbb megint kapott egy újabb kérés irást:

„Beteg az apám és sürgősen hozzá kell utaznom. Uram, ön jötevőm volt, nem kérem hiába a sziveségét, kérem, küldjön megint egynehány forintot.”

Ezt írta Székely dr. ur, akinek Ramaseder megint felült. Küldött neki főposta restante egynehány forintot. Amikor azonban megint egy újabb kolduló levél jött, Ramaseder már

gyanút fogott és fölment a vámbázba. És ekkor megtudta a következőket: Kérvény az adófelügyelőséghez tőle nem érkezett, ellenben az összes, a Ramaseder-ügyre vonatkozó akták eltűntek. Ezeknek kapcsán kiderült az is, hogy Székely György dr. állami végrehajtó nem is létezik, Ramasedert egy szélhámos becsapta, de ez a szélhámos ellopta az aktákat a vámbázból. Mivel pedig Ramaseder sok aktát látott nála, valószínű, hogy a vámbázban nagyobb aktalopás történt.

A gyanu egy elbocsátott napidijas, Fekete György 20 éves díjok felé irányul, aki ellen az adófelügyelőség feljelentést tett a rendőrségen. De Fekete úgy látszik megneszelve, hogy keresik, mert tegnap óta nem ment a lakására és a városban is hiába keresték a detektívek.

A mérnöki hivatal bajai.

A mai közgyűlésből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Málek Lajos dr. és társai tudvalevőleg kettős indítványt terjesztettek a törvényhatóság elé. Az első indítvány a mérnöki hivatal újjászervezésére vonatkozik, a másikkal pedig az a célja, hogy a mérnöki hivatal mérnökei tiltassanak el a magánmunkálatoktól. A tanács az az indítvánnyal terjesztette a mai közgyűlés elé, hogy azt a szervező-bizottságnak adja ki.

Nesnera Aladár szólalt fel először. Ő is aláírta a beadványt és meg akarja indokolni a kettős indítványt. A beadvány első része arról szól, hogy a mérnöki hivatal más városok mérnöki hivatalának példájára szerveztessék. A városnak az a törekvése, hogy az üzemek házi kezelésbe kerüljenek s így a város háztartásában mutatkozó hiányok az üzemek jövedelme révén fedezetet nyerjenek. Így cselekszik minden más város, amelynek szervezett mérnöki hivatala van. Nálunk az összes üzemek a mérnöki hivatal nyakába szakadnak, ahol 3 mérnök dolgozik. A főmérnök az adminisztrációs ügyeket intézi, az egyik segédmérnök a hidak építésénél van elfoglalva s így az üzemek vezetését a másodmérnöknek kell el-

az asszony elé sietett, megfogta mind a két kezét és meppirongatta, ahogy a gyerekeket szokás:

— Mégis eljöttél. Pedig mondtam, hogy el ne gyere, nem a te idegeidnek való.

Az asszony mosolygott:

— Nem volt otthon maradásom. Istenem, olyan izgató.

Zsótér egy kényelmes fotelbe ültette a feleségét.

— Hiszen valósággal reszketsz.

— Még sosem voltam halálos ítélet kihirdetésénél. Ugy-e, az rettenetes pillanat. Még neked is.

— Bizony, rettenetes.

Elza magához húzta az urát.

— Nem félsz, Géza? nem félsz?

— Ugyan menj, te gyerek.

— De hátha nem ő a gyilkos? Géza, gondold meg.

Zsótér nevetve szabadította ki magát az asszony karjaiból.

— Sietnem kell — mentegette magát.

— Ne siess — rimázkodott az asszony és görcsösen a karjába kapaszkodott. — Géza, én úgy érzem, rettenetes az, a mire készülsz. Neked nincsenek bizonyítékaid.

— Elza, Elza — mosolygott a férj fölényesen.

— Neked nincsenek bizonyítékaid — folytatta az asszony szenvedélyesen. — A karrieredbe kerülhet, ha bizonyíték nélkül elítéltetted és a tábla kénytelen lesz megváltoztatni az ítéletet. Csak hallanád, hogy zug bent a

hallgatóság. Mindenki Killián mellett van, téged meg mindenki csak szidalmaz. Géza, kérlek, gondold meg.

Zsótér már boszankodni kezdett.

— Látod, ez kerülhetne a karrierembe, ha megtudnák, hogy a vádbeszéd előtt a feleségem befolyásolni igyekezett.

— De mikor nincsenek bizonyítékaid — hajította az asszony makacsul.

— Ott találták.

— Mikor meggyilkolta?

— Az mindegy. Más nem előzhetne meg, mert a kapu zárva volt, én nyitottam ki, mikor haza jöttem.

Zsótérné ruháján a csipkét tépdeste.

— Ez nem bizonyít, ez semmit se bizonyít.

Zsótér hirtelen megváltozott. Az arca megsárgult, a szeme engesztelhetetlen gyűlölettel izzott. A beszédje rekedt hördülés volt:

— Nekem mindent bizonyít, érted? Mindent.

Az asszony meglátoreedett.

— Mindent? — kérdezte fojtott hangon.

Zsótér az asszony szemébe eresztette perzselő tekintetét, kezét kemény nyomással a vállaira tette, hogy szinte megrokkadt tőle.

— Mindent — ismételte a férj.

Az asszony kezeit tördelte.

— Hát elítéltetted?

— Nem menthetem meg.

Zsótérné lerokkadt a székre, kezeibe temetve az arcát és így suttozta:

— Nem mentheti meg. Senki se mentheti meg. Senki.

Zsótér föléje hajolt. Mint a hegyről leszáradó kőnek, olyan kemény dübörgése volt a beszédjének.

— Csak te menthetnéd meg.

Zsótérné a feje fölé emelte a két karját, mintha ütés ellen akart volna védekezni.

Gyilkos, koméay mosolygással folytatta az ember:

— Csak te menthetnéd meg, ha bejőnnél oda, a bírak elé állnál és azt mondanád: ne ítéljenek, mert nem Killián volt a gyilkos. Killián kettőtől ötig nálam volt. Mikor a férjem hazajött, akkor szökött ki a hálószobából. Menekülnie kellett és Geréb lakásába menekült. A váltó-históriát pedig azért hazudja, hogy a Geréb lakásán való tartózkodását valószínű tegye. Ez regénybe illő nemes önfeláldozás volna, de beláthatod, hogy én nem adhatom hozzá a beleegyezésemet.

Felegyenesedett, megfordult és a tárgyaló terem felé ment. Az ajtó előtt még egy hideg, nyugodt pillantást vetett a feleségére:

— Ez az alibi, látod, megmentené a börtöntől, vagy az akasztófától, de én akkor becsukatom az örültek házába. Mert csak örült ember vetemedhetik ily megbucstelenítő rágalomra.

Az asszony nem látta férje arcán a gyanús mosolyt. Az utolsó szavait talán nem is értette, úgy nyomta agyát a rettenet. Csak akkor tért magához, mikor a tárgyalóteremből átcsendült a vádbeszéd:

— Uraim! Az eset egyszerű és világos.

látnia. Magától értetődik, hogy ez az egy ember nem képes ezt az óriási munkát elvégezni. A városnak van egy gépészmérnöke, aki csak az autobus-üzemet vezeti. Alkalmazza a város ezt a gépészmérnököt a mérnöki hivatalban is és ossza így meg a munkát. De még ezzel sem volna teljes a szervezés. Kéreljünk egy építész mérnöki állást is s így a mérnökök felszabadulnának az apró-cseprő munkák alól.

A beadvány második része, amely a városi mérnököknek a magánmunkálatoktól való eltiltására vonatkozik, azt a célt szolgálja, hogy a mérnöki hivatal megkapja a teljes függetlenségét. Ez az összeférhetetlenségi indítvány nem a jelenre, hanem a jövőre vonatkozik. Valahogyan fel kell szabadítani a mérnöki hivatalt attól, hogy a törvényhatóságban levő vállalkozók bírálatot mondjanak felette, ha valamely munkálatot a hivatal kifogásolt. Elfogadja a tanács javaslatát.

Műlek Lajos dr.: Az indítvány nem akar mást elérni, minthogy ez a kérdés szervezettség. Őt nem vezették személyi motivumok. Csúpan azt hangsúlyozza, hogy a mai rendszer saját magát lehetetlenné tette, mert a mérnöki hivatal mai szervezetében nem képes a feladatainak megfelelni. Nem is akart különös utat megjelölni az inkompatibilitás között, csak rá akart mutatni az anomáliákra, amelyek a magánmunkálatok következtében beállnak. Pártolja a tanács javaslatát.

A közgyűlés Virágh Lajos főmérnök felhatalmazása után a tanács javaslatát elfogadta.

Szathmáry Gejza Makón.

A pécskai plébános jelentkezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 28.

Ma délután Makóról Aradra érkezett a nemrég eltűnt Szathmáry Gejza pécskai plébános volt házvezetője s fölkereste Szathmáry Gyula nyugalmazott alispánt, aki előtt beszámolt arról, hogy a pécskai ősz lelkipásztor néhány nappal ezelőtt Makóra utazott.

— A szegény főúr — mondta az egykori házvezető — nagyon meg van törve; régi betegsége kiújult.

Deutscher Julianna, férjezett Zeyda Istvánné még azt is elmondta az eltűnt plébános bátyjának, hogy Szathmáry Gejza egy-két nap múlva jelentkezni fog Csernoch János püspöknél, s a plébániára való visszahelyezését kéri, ami kissé nehezen megy majd, ha egyáltalán lehetséges. Az ősz lelkipásztor ellen jelenleg fegyelmi vizsgálat folyik, amelyben a püspök elrendeli a kihallgatását. Most még semmi esetre se foglalhatja el a plébániát, mert azt bíróság lezárták és csak a zárgondnok juthat be oda.

A plébános könyvtárára, amelynek tizenhátezer korona a becsértéke, a jövő hónap első napjaiban tartják meg az árverést. A beavatottak szerint Szathmáry Gejzát valószínűleg kolostorban fogják elhelyezni s bizonyos nyugdíjat biztosítanak neki.

A plébánossal Makón beszélt egy újságíró.

— Nem akarom, — mondotta szelid rezignációval — hogy én miattam bárkinek is baja legyen. Itt vagyok, jelentkezem. Kipihenem 1—2 napig a fáradalmamat, azután Pécskára megyek személyesen meggyőződni arról, hogy mi a baj s csak azután megyek az én püspökhöz elmondani, hogy amit tettem, jó szívből, nem magamért tettem. A jószívem sodort oda, ahol most vagyok. Sok embernek váltókat

zeíráltam és ezeket nekem kellett kifizetni. De most már mindegy... Ki akarok békülni mindenkivel, elsősorban pedig magammal...

Megkérdezték azt is, hogy miért hagyta el a plébániát, mikor mindenki becsülte, szerette s ha valami baj volt is, szívesen segítettek volna rajta; — erre azonban nem felelt, valamint arra a kérdésre se adott választ, hogy hol s merre járt az utóbbi hetek alatt.

Botrány a nagyváradai jogakadémián

A betiltott Ferrer-ünnep miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28.

Botrányos jeleneteknek volt ma színhelye a nagyváradai jogakadémia. A főiskola hallgatósága gyűlést akart tartani a kivégzett Ferrer ügyében, mikor az akadémia igazgatósága ezt meggátolta. Heves szóváltás keletkezett az igazgató, a tanárok és a diákok között. A szóváltásból majdnem *tettle-gesség lett* és a rendet csak nagynehezen sikerült helyreállítani.

Az eseményről nagyváradai tudósítónk következőket jelenti:

A nagyváradai katolikus jogakadémia ifjúságának egyrésze tegnap tiltakozó gyűlést akart tartani Francisco Ferrer kivégzése miatt. Mikor ez a jogakadémia igazgatójának tudomására jutott, Bozóky Alajos igazgató betiltotta a gyűlést.

A jogászság liberális része nem nyugodott bele az igazgatóság határozatába. Vagy száz joghallgató ezért ma délután az akadémia helyiségében értekezletet akart tartani, melynek napirendjére az igazgató tilalmát tüzték ki. Alighogy megnyitották az értekezletet, megjelent a teremben Bozóky igazgató két tanár kíséretében. Az igazgató ingerült hangon felszólította az ifjúságot, hogy azonnal hagyja el a termet. E felhívást nagy zugás követte. A diákság vezetői kijelentették, hogy ők helyükön maradnak és megtartják az értekezletet.

— *Ezt nem tilthatja meg senki! Ehez jö-gunk van, ez kötelességünk!* — kiáltották a diákok. Erre az igazgató és az ifjúság között éles szóváltás keletkezett. Bozóky igazgató magából kikelve Székely Béla joghallgató felé sietett:

— *Fogja be a száját!* — kiáltott a diákra és felemelte kezét, hogy arcul üsse a jogászt. Ebben a pillanatban a diákok körülfogták társukat és megakadályozták, hogy az igazgató inzultálhassa.

A láрма folyton növekedett a teremben. Az ifjúság szidalmazta a tanárokat és az igazgatót, ez utóbbiak pedig fenyegetésekkel akarták a jogászokat csendre bírni. Végre hosszas szóváltás után a diákok elhagyták az akadémiát.

Bozóky igazgató az esetről azonnal részletes jelentést tett Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszternek.

SPORT.

+ Football-mérkőzés. Az aradi atletikai klub őszi football-programjának érdekes fejezete fog lejátszódni folyó hó 31 én, vasárnap a Török Gábor utcai sporttelepen. E napra ugyanis a Piski Vasutas Sport Klub csapata látogat el városunkba, hogy az atleták II. csapatával barátságos mérkőzést játszon. A vendégcsapat már reggel érkezik Aradra számos érdeklődő kíséretében, kik vasárnap délelőtt városunk nevezetességeit nézik meg, a mérkőzés pedig délután három órakor fog kezdődni.

Bécsi levél.

Szinesznő a katedrán.

*

*

A bécsi egyetem bölcsészeti fakultásán Levinszky Olga kisasszony, a bécsi Burgszínház művésznője, mint az „Előadás művészetének” tanárnője, tegnap tartotta próbaelőadását. Az természetes, hogy a terem még az előadás kezdete előtt színültig megtelt és a folyosó is zsúfolásig volt. Az egyetem hallgatóin kívül a művésznő személyes barátai, tisztelői közül is számosan megjelentek. A művésznőt, mikor a katedrára lépett, zajosan megéljenezték.

Levinszkyké felolvasásának tárgya az „Előadás művésze a nyilvános életben” volt.

Először néhány szóval azt jelezte, hogy mily fontos életére ez a mozzanat, amikor most — először — a katedrára lép. Azután rátért előadásának tárgyára.

— A tárgy, amelyet fejtegetni fogok — új, de hiányát már régóta érezték. Mert hány ember van életpályáján reá szorulva arra, hogy gondolatait világosan, szabatosan kifejezze; itt vannak az ügyvédek, tanárok, papok, politikusok — akik mind az élő szó erejére, varázsára, meggyőző hatalmára vannak utalva. De ha ezektől el is tekintünk, a mindennapi életben napról-napra nyilvánosabb lesz és a társadalmi érintkezésben a szabatos beszédre nagy szükség van. Napról-napra tapasztaljuk, hogy a szónokok, előadók, politikusok gondolatai teljesen elvesztik erejüket, hatásukat, mert a köntös, amelyben megjelennek, nem helyes, nem a megfelelő. Eddig minden másra súlyt helyeztek, csak arra nem, hogy anyanyelvét mindenki tökéletesen elsajátítsa.

Igaz, hogy ez nem könnyű dolog. A helyes beszédet azonban nem szabad összetéveszteni az akadémiai szabályokkal agyonparagrafusozott beszéddel. Meg kell tanulni a tiszta, világos, logikus, minden tájékozástól ment beszédet, anélkül, hogy a népies nyelv sajátosságait megnyirbálnánk.

Mély hatást tett a hallgatóságra, amikor Levinszkyké kijelentette, hogy előadása anyagának több részletét *férjének feljegyzéséből* merítette, mert nincs az a szakember, aki ezen a téren, a beszéd, az előadás művészetének szabályairól többet tudna.

Az előadás művészetének főkéllékei a magánhangzók és a mássalhangzók éles megkülönböztetése, a lélekzet szabályos beosztása.

Majd azután áttért a tárgy komolyságára.

— Nem célja az én előadásomnak — így szólt a tanárnő, — hogy felületesen foglalkozzunk a költéssel, hogy lehetővé tegyük bárkinek a színpadra való jutást, vagy, hogy a műkedvelőhajlandóságot felébresszük, — hanem komolyan fejtegetni, megvilágítani akarom, hogy a beszédnek, mint gondolataink közvetítőjének, kifejezőjének eszközét megismerjék, tudatára ébredjenek, hogy annak helyes használata, a kellő kifejezések alkalmazása mennyire urává tohet bárkit a hallgatóságnak.

Levinszkyké ezután jelezte, hogy magyar-át előadásai gyakorlati részekre fognak támaszkodni és Schiller „A messinai menyasszony” című drámájából fog részleteket bemutatni.

A művésznőt lelkesen megéljenezték és jelzett előadásai iránt általános az érdeklődés éppen azok körében, akiknek élethivatásában fontos szerep jut a beszéd művészetének, akiknél nagy jelentőségű, hogy hallgatóságukat meg tudják hatni, azok érzelmein uralkodni tudjanak.

Hány államférfiúnak, politikusnak, hány alkalmi szónoknak különben értékes ötletei, mély eszméi, gyújtó érvei hangzanak el hatástalanul csak azért, mert a szónok, az előadó nem ura a

szónak. A bécsi közvélemény már belátta ennek a horderejét és kellő komolysággal fogadta a bécsi egyetem újítását, amely az előadás művészetének oktatására tanszéket nyitott.

Lefokozott önkéntes.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28

A szegedi 46. gyalogezrednél szokatlan dolog történt a minap, amely csak ma tudódott ki. Lefokoztak egy önkéntest, akit azonnal három esztendőszolgálatra osztottak be. Az eset hőse szerdán az október elején bevonult ujoncokkal mosta a kaszárnya folyosóját. A ruháján a komisz öltözetben körülötte dolgozó katonák között meglátszott, hogy egy nappal előbb még nem hiányzott róla a sárga stráf.

Kedden délután öt órakor az ezredparancs meghallgatására összegyűltek a gyakorlatról hátrahagyott önkéntesek is. A katonák fölálltak, a sarzsik végignézték még egyszer a maguk kis birodalmait és vártak. Néhány pere múlva megjelent Csillag főhadnagy, a kezében a parancskönyvvel és elkezdte olvasni a szerdai napi parancsot. Az inspekciók nevei után rátért az esküre, amelyet november elsején tesznek le az új katonák. Azután következett ez a ppsszus:

A legénység köteleztetik, hogy mátol fogva a hidegebb időjárásra való tekintettel a kaszárnyát csak felsőkabáttal és posztónadrággal hagyja el.

A hadügyminiszter ur 1909. október hó . . .-ikén kelt . . . számú rendeletével Bogdánfy József egyéves önkéntest, a ki a 46-ik gyalogezred 9-ik századánál szolgál, az önkéntesi kedvezménytől megfosztja a hozzá fölterjesztett iratok alapján. Bogdánfy József rendes időtartamu katonai szolgálatra ezen gyalogezrednél való meghagyással a 9-ik századba osztatik be.

Azután még egy halom apróság és csak azután jött:

— Abtretien!

Az önkéntesek izgatottan hallgatták az ezredparancsnak azt a passzusát, amely egyik társuk lefokozásáról és három éves szolgálatra való berendeléséről szólt. Mikor a megdöbbenésükből és a váratlan meglepetéstől magukhoz tértek, Bogdánfyt keresték. A lefokozott önkéntesnek éppen akkor magyarázta Csillag főhadnagy a hadügyminiszteri végzés értelmét és következményeit. Mikor visszatért, körülfogták:

- Mi történt?
- Miért történt?
- Följelentett valaki?
- Csináltál valamit?
- Talán az iskoláiddal van valami baj...

Bogdánfy az izgatottságtól vörösen égő arccal hallgatta a kérdéseket, szabadulni igyekezett a társaitól, de fölvilágosítást nem adott.

— Hagyjátok! Nem tudom! Nem tudok semmit . . .

Erre aztán nem faggatták tovább, de — persze — a leghetlenebb kombinációk születtek meg öt perc alatt arról, hogy mi lehet a lefokozás oka? A valóság pedig az, hogy Bogdánfy József, aki egyik délmagyarországi városban magántisztviselő, egy elintézett ügyéért kapta a közös hadügyminisztertől ezt a szigorú büntetést. Valami ballépése volt, de azért megbűnhődött már régen: nem is gondolt rá, hogy az önkéntesi éve alatt másodszor is kísérteni fogja az életének ez az elfeledett árnyéka.

A megkínzott postaszolga.

A budapesti főkapitány Hima Sámuel ügyéről.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28.

Ma délelőtt 9 órára maga elé idézte Boda budapesti főkapitány Hima Sámuel, az ártatlanul fogva tartott és később szabadlábra helyezett postaszolgát. Hima ugyanis a budapesti m. kir. államrendőrségen divatos, igen kedélyes nyomozó-módszerrel ismertette meg azokat, akiknek még nem volt szerencsájuk gyanúsítottként állani a rendőrség előtt. Megmondta az újságoknak, hogy miként bántak el vele a rendőrségen azután, hogy Eperjessy kapitány és Krecsányi detektív főnök kimondták rá, már úgy „biztos impresszió” után, hogy csak ő lehet, a postacsomag tolvaja.

A főkapitány előtt Hima megismételte nyomtatékkal azt, amit az újságíróknak mondott. Bizonyítékul megmutatta a karján levő és kötélszorítástól eredő sebeket; a szemei alatt levő véraláfutásokat nem kellett megmutatnia, a főkapitány azokat úgy is látta. Mint pártatlan és igazságszerető ember, Boda a brutalitás fölött szűkebb környezete előtt már kifejezte felháborodását. A postaszolganak pedig megígérte, hogy a legmesszebbmenő elégtételt kapja a kiállott szenvedésekért.

(Egy detektív véleménye.)

Az egész eset pedig egy darab budapesti modern kulturát tár föl. Itt még mindig kegyelettel viseltetnek a régi jó idők irányában; és ha el is törölték a derest, testi kínzásokkal itt még mindig osztanak igazságot. Egy detektív így nyilatkozott erről a rendszerről:

— Nem tudom, miért zudulnak felegyszerre az urak. Hát kijelentem, hogy igenis szükség van a rendőrségen a testi fenytetésre. Ahová annyi megátalkodott ember kerül, mint ide, ott nem lehet a tiszta jog szerint elbánni az emberekkel. Sok gonosztevő, ha tűrhető dolga lenne a rendőrségen, csak azért is követne el gabságot, hogy biztos élelemhez és ágyhoz jusson. És minthogy már benne vagyunk a pofozkodásban, miért tegyük éppen egy olyan kivételt, akit 36.000 korona ellopásával vádoltunk. Sajnálatos eset ugyan ez a mostani, mert ártatlan embert ért a mi bánásmódunk, viszont sajnálatos az is, hogy Őrsi és Keller detektívek ezért bajba jutnak. Mert, ha a bántalmazást nálunk olyan nagyon szigorúan vesszik, akkor az egész detektívtestület és a közrendőrök is el kellene egy szép napon csapni. Utóbbiakat különösen, akik nem a megsértett jogrendet torolják meg mindjárt az utcán a csibészeken, hanem akik kis fizetés és nehéz szolgálat bossúságait verik el a delikvensen. Bizonyos, hogy Krecsányi tanácsos ur, vagy Székely Vladimir nem pofoznak, de mi, akik nem vagyunk valami tulságosan átitatva műveltséggel és humanizmussal, bizony mi szerzettünk egy kis gyakorlatot abban, hogy hogyan kell vallomásokat kiszedni.

Azt jelentik különben, hogy nagy személyi változások vannak küszöbön a budapesti rendőrségen. A főkapitány ettől a változástól remél egy kis rendszerváltozást is, ami ráfér a főváros közbiztonsági őrségére.

A főkapitány Miskolczy László kapitányt bizta meg a két detektív ellen való fegyelmi eljárás vezetésével.

(Boda Dezső nyilatkozata.)

Boda Dezső főkapitány ma több újságíró fogadott, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Hima ügyében elrendeltem a fegyelmi vizsgálatot megelőző nyomozást. Biró leszek az ügyben, tehát magától értődik, hogy a dologról nem nyilatkozhatom. De egyet kijelenthetek: ha csak a tizedrésze is igaz annak, a mit Hima állít, úgy senki részére nincs irgalom. Pusztulni fog, aki bűnös. A régi csendbiztosi világból maradt rendszer nemcsak törvénytelen, hanem embertelen és céltalan is, sőt a megrögzött bűnösöknél ki van zárva, hogy ilyen eredménnyel érjünk el. Egy cigaretta többet ér ezeknél. Én magam is sok bűnügyben értem el sikert, de soha egy ujjal sem bántottam senkit. Kérdezzék meg Csócsán kapitányt, jeles büntető-nyomozónkat, volt-e valaha szüksége tetlegességre.

— Nem gondolja főkapitány ur, — kérdezte egy újságíró, — hogy ez egy kipattant eset a sok közül?

— Jó lélekkel állithatom, — felelt Boda — hogy nem. Ha most történt is ilyen brutalitás, úgy lehet, hogy ezek a detektívek máskor is elkövettek ilyen gyalázatosságot, de rendszerről szó sem lehet.

— Az elhunyt Bérczy kapitány emberei — szólt egyik hírlapíró — még itt vannak!

— Hogy én miképpen gondolkodom arról a rendszerről — válaszolt Boda — amelynek önök szerint Bérczy volt hiva, azt megmutattam mindjárt, mikor Bérczyt áthelyeztem a dunai kapitánysághoz. Kijelentem, hogy most mindennek végére járok és a vizsgálatot ép ezért biztam olyan lelkiismeretes emberre, mint Miskolczy kapitány.

(Hajza a postatolvajok után.)

A postatolvajok nincsenek meg, még a nyomuk sincsen meg, de van egy örült hajza a 2000 korona díj után, melyben minden detektívjelölt részt vesz. Ime, ma éjszaka a következő feljelentések érkeztek a budapesti főkapitányságra:

Nagymaros állomás egyik vasúti tisztviselője egy második osztályú fülkében két embert látott, akik franciául vagy más idegen nyelven beszéltek és akikre a Berkes joghallgató által adott személyleírás teljesen ráillett. A vonattal tovább utaztak.

Krupka Rezső magánhivatalnok jelenti, hogy a Thököly-ut 56. szám alatt lévő vas- és fémmunkások szakegyületében egy idegen járt, aki Fourier néven mutatkozott be, utisegélyt kért. Adtak is neki. Munkát is akartak számára közvetíteni, de a munkakinálat elől megszökött. A személyleírás egyezik az egyik nemzetközi postatolvajával. A rendőrség kinyomozta, hogy Fourier egy éjjel a „Két korona”-szállodában hált meg, reggel azután tovább utazott.

Megjelent egy magát megnevezni nem akaró ur a főkapitányság központi felügyeletén és elmondotta, hogy az Üllői-uton villamoson járt a Farnadi Géza kalauz elbeszélte, hogy most szalasztott el 2000 koronát. A postatolvajok a kocsiján voltak és ő elengedte őket. Farnadit a rendőrség kihallgatta. Megismételte elbeszélését. Két ember állt a perronon, akik bizonyosan a postatolvajok voltak, franciául beszéltek, sok aranyuk volt, sőt, amikor észrevették, hogy ő gyanakszik rájuk és megállította a kocsit, hogy rendőrt hívjon, az idegenek lgugrottak és a Szent István-kórház irányában elmenekültek. A rendőrség hozzálátott és kinyomozta a két nemzetközi postatolvajt. Az egyik egy jól ismert budapesti vendéglős, a másik fodrászszülettulajdonos. Persze nem ők a tolvajok és soha é etükben nem tudtak franciául. De tótul tudnak és nem lehetetlen, hogy tótul beszéltek egymással.

Sziklai Kornél kritikusa.

— Fővárosi levél. —

A meteorologusok már hetek óta csóválják a fejüket. Mondhatnám szeptember 21-ike óta valóságos örök ingává változott minden emberi zöldbeka feje.

Hogyan! A platánlevelek lehullottak, a kávéházi terraszok eltűntek, a gesztenyesütők feltűntek és a nap még mindig nem akar bágyadtan sütni?

Mig végre, tegnapi mára minden megváltozott. Reggel piszkos ködbe burkolódik Budapest, az este hűvös, a zálogházak visszaadják a becsapott übereihát. Itt az ősz. Sőt: itt az őszutó!

Miért?

Mert Sziklai Kornél végre becsukta a Városligeti Kis Színpad kapuit és feltárta a Rottenbillertcai Népszínpad szárnyas ajtóit. Most már a természet is elhítte, hogy elérkezett a haldoklás bánatosán szép időszaka.

Az egyik aranybányában megszűnt az üzem és a másikban megkezdődött a feltárás. De könnyű Sziklainak, aki egy személyben társulatának feje, komikusa, primadonnája és ha sem Offenbach, se Molière nem akar vonzani, maga írja a kasszadarabjait. Csakhogy most az egyszer zavarban van. Arra ébredt, hogy a Kis Színpad és a Népszínpad között a Királysínházba pottyant.

Szerződést kötött három szerep eljátszására. Az első Herczeg Ferenc „Rabusz báró”-ja; a második Lehár Ferenc „Graf von Luxemburg”-jának főszerepe; a harmadik a „Gésák” Vuncsija.

Ez az utolsó Sziklainak régi híres alakítása ez nem okoz neki fejfájást, különben is csak később kerül rá a sor. A Lehár új operettje se nyugtalanítja, hiszen a bécsi bemutatójára is még csak novemberben készülnek.

Annál jobban meg van akadva a Rébusz báróval. Aki Herczeg ilyen című fantasztikus elbeszélését ismeri, tudja, hogy ez az érdekes alak — gépember. Ugy jár, beszél, tesz-vesz, mintha élne, pedig csak egy nagyon elmés gépezet (a szellemes szerző tollával) mozgatja, míg végül darabokra törve hozzák be.

Hát ez a feladat nagyon érdekes, de egyszerűsége éppen olyan nehéz is. Már előre gratulálnak a fényes sikeréhez.

Sziklai azonban pesszimista. Sóbajtozik, a fejét vakarja és tipikus ajkbiggyesztéssel mondja:

- Félek!
- Mitől?
- Mondja inkább: kitől!
- Nos?
- A kritikusomtól.
- A kritikusoktól?
- Nem: „sok”... „sok”!
- Hogyan?

— A fiamtól. Ő a legszigorubb, a legkérlelhetlenebb kritikussom. Neki mindig külön egyéni véleménye van. És mindig fején találja a szöveget.

— Igazán?

— Itt van például a „Jánoska”. A sajtó meglehetősen hűvösen fogadta és ő a premiére után megjósolta, hogy fényesen be fog ütni. „Neked tetszik?” — kérdezték. „Dehogyan tetszik. Hülyeség. De be fog ütni.” És beütött.

— Eszes füveska lehet. Jól tanul?

— Szó sincs róla. Tavaly is két tárgyból bukott meg és a magaviseletből „kevésbé szabályos” osztályzatot kapott.

— Tyűh!

— Csak nagy ügygyel-bajjal bírtam kijárni, hogy pótvizsgára bocssássak.

— Miért bántak el vele olyan keményen?

— Mert tulságosan jámbor volt.

— ?

— Igen, igen! Elmentem az iskolába, tudakozódni, hogy halad-e a gyerek. „Halad, halad — felelte a tanítója, — csak egy baj van... ne tessék haragudni... de nagyon hülye.” — „Hülye?” — „Az egész óra alatt úgy ül a helyén, mintha ötöt se tudna számlálni; nem pajkoskodik, nem zajong... egy szóval — hülye.” Nem értettem a dolgot. Mert ismerem a fiamat és tudom, hogy nem is hülye, nem is jámbor s hogy a legnagyobb csirkefogó a kerületben.

— És mégis...

— Várjon csak! Másnap nem jött haza ebédre. Ott tartották az iskolában papirgaluskára. Tudakozódtam, hogy miért volt bezárva: „Mert a tantomemben színpadi kellékpisztolyból lövöldöztem.” Ráförmedek: „Hogy merted ezt tenni, te gazember?” Durcás képet vágott s dacosan felelt: „Azt mondták, hogy hülye vagyok. Hát megmutattam, hogy nem vagyok hülye.” Ugy-e milyen logikus a gondolkozása? Félek is a kritikájától!

A népszerű komikus nagyot fohászkozott, köszönt és olyan mozdulatokkal, mintha minden izülete arófra járna s mintha óramű lenne a gyomrában, folytatta utját.

Resta.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Lamermoori Lucia, opera. Yvonne de Treville felléptével. (B bérletszünet.)
Szombat: A szultán, operett. Új betanulással. (C bérlet.)

Temetőben.

Sohse gondoltam a halálra,
Hogy egyszer nekem is el kell menni...
Narfény és álmok örömeiből
Egyszer majd nem lesz semmi, semmi...
Virágos mesefák őszbe borulnak,
Lehull a lelkes dalok szárnya,
Sohse gondoltam a halálra...

Tudom. Tudom, hogy el fog jönni,
Elhozza egy nagy ködös alkony...
Vágyó, végső, tikkadt lehelet
Tompán, szakadtan nyög az ajkon.
A szivbe bágyadt, hamvadó szikra,
Mely nem tud többet soha lánggra törni.
Tudom. Tudom, hogy el fog jönni.

Jönnek ibolyás, mezős tavaszok,
Tenger virág nyit erdőn, réten,
Szerelmes, tiszta, szent lobbanását
A föld szívének, én meg nem érzem...
Párjavesztett, remegő csillag
Magános felhők fodrán ha ragyog...
Jönnek ibolyás, mezős tavaszok...

Piros szemü, duzzadt kalászfajak
Azután is így hullámzanak.
S elsírja könnyét titkon, némán,
Keletre szálló bus felhődarab...
A nagy kerek ég vándorának
Halk beszéddel bucsut intenek
Piros szemü, duzzadt kalászfajak...

Sohse gondoltam a halálra.
Egy gondolat... És szinte fázok...
Leesukott szemmel álmodoznak
Egy siron az őszi virágok.
Simogatva borul föléljük
Szomorufűz imbolygó árnya,
Sohse gondoltam a halálra...

Kató József

* A Kölcsey-egyesület választmánya október 30-án, szombaton délután fél 6 órakor ülést tart a városúza tanácstermében. Ezen a gyű-

lésen fog megemlékezni Varjassy Arpád elnök *Nachtnébel* Ödön és Rosenberg Sándor dr. elhunyt választmányi tagokról, akik évek hosszú során keresztül igen buzgó munkásságot fejtettek ki a Kölcsey-egyesületben. A nyár óta egybegyűlt ügyekről, a Kölcsey-egyesület intézményeiről, a Trefort díj pályázatáról, a Mikszáth-jubileumról és a téli felolvasásokról lesz különösen szó az új munkaidő első választmányi gyűlésén.

* „Lefoglalom Kubelik hegedűjét!” Majdnem botrányt idézett elő egy debreceni adóvégrehajtó, aki a napokban meg akart jelenni a Zenekedvelők Köre hangversenyén s mielőtt Kubelik a pódiumra lépett volna, így akart a művészhez szólani:

— Az ur debreceni polgár, e szerint tartozik 240 korona hadmentességi díjjal, nem lévén katona egy percig sem. Ha megfizeti az ur jó, ha nem fizeti, itt ugyan nem játszik egy hangot sem.

Igy történt volna szóval-szóra, mint ezt Simon Károly debreceni végrehajtó kijelentette Spitz Lipót dr. ügyvédnek, a debreceni Zenekedvelők Köre ügyészének. A nevezett végrehajtó ugyanis felment az ügyvédhez s a Kubelik tiszteletdíját le akarta foglalni. Spitz Lipót dr. kijelentette, hogy Kubelik vendége a debreceni zenekedvelők körének s vele ilyen izultus el nem követhető. Egyébként is Kubelikot hivatalosan kérje meg az adófizetésre s az fizetni fog.

— Tudja mit — szolt Spitz Lipót, — menjen Kaliforniába, ott aranybányája van Kubeliknek vagy Csehországba, ott 3000 hold földje van. A végrehajtó egy kicsit gondolkodott.

— Hát ez szép dolog, de én olyan megszire nem megyek. Egyébként is hivatalos utasításom van arra, hogy ott hajtsam végre Kubelik Jánost, ahol nekem tetszik.

Es hiába is igyekezett Spitz Lipót meggyőzni a végrehajtót felfogása helytelenségéről, az szigoruan ragaszkodott álláspontjához:

— Vagy fizet a doktor ur, vagy lefoglalom a Kubelik hegedűjét.

Erre azután lett nagy kúcsirozás, telefonálás s nagy nehezen eltérítették a buzgó végrehajtót szándékától.

* Mit játsszanak másutt? Nem csak összehasonlítás, de az érdekeskedés kedvéért is közöljük, mit játsszanak a napokban a nagyobb vidéki városok színházaiban. Ez a műsor a következő:

Debrecen. Mulató istenek. Rosenkranz és Gildenstern, Erdészleány, Passepartout (először), Arendás zsidó. Kecskemét. Forradalmi nász, Le a férfiakkal, Erdészleány, Notredamei toronyőr. Vigyázz a nőre, Üdvöske. Szabadka. Fedora, Raffler, Boszorkányvár, Öngyilkosok klubja, Tanítónő, Színészvér, Falurossza. Pécs. Boszorkány, Az elvált asszony, Szerelmi keringő, Varázskeringő, Erdészleány, Kiskirályok. Temesvár. Falusi verebek, Színészvér, Dolovai nábob leánya, Erdészleány (először.) Kassa. A csókkirály, Passepartout (először), Édes teher (először), Hoffmann meséi, Tót leány. Pozsony. Nyiltpályán és Fősvény. Gésák, Könyvtárnok, Küzdelem a létért, Táncos huszárok, Gésák. Kolozsvár. Kékegér, Buridán számara (először), Jánoska, Urhatnám polgár. Győr. Tökfilkő, Ripp van Winkle, Elvált asszony, A lilium.

* Alaska. Most, mikor a művelt világ Cook és Peary északsarki utazásaival foglalkozik, bizonyára kétszeres érdeklődésre számíthat az Uránia színház nagyszínerü mozgófényképe, mely Alaskát, ezt a hóval és jéggel borított aranytermő országot mutatja be. Végtelen hómezőkön kutyák által vont szánok röpitik az embereket. Hatalmas iramszarvascsordák futkosnak a merdek havasokon, amerre a szem ellát mindentütt jég és hó. Érdekes a Nome-Cytibeli tűzoltóság kivonulása egy tüzesethez. Szédületes iramban röpitik a lovak a szántalpu tűzoltókocsit a tűz színhelyére, hol vakító színben tűn-

dőköl a pirosra festett hó. Egy eszkimó iskola növendékeit látjuk, amint a szabadban tornáznak. Aztán hordozható házakat vontatnak ötven, hatvanával befogott lovak, szóval sok és előttünk ismeretlen látványosságot nyújt ez a fenomenális kép, mely tudásunkat és látókörünket tetemesen szélesbíti. Az új műsor még pénteken és szombaton kerül előadásra. 791

Repülőgépverseney

Arad és Budapest között.

Egy érdekes indítvány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 28.

Megemlékeztünk a minap arról, hogy Bleriot aradi időzése alkalmával kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy a magyar Alföld a legkitünőbb terület hosszabb repülések számára. Ugyanekkor Bleriot ígéretet is tett munkatársunk előtt arra is, hogy egy év múlva Aradról Budapestre, vagy Budapestről Aradra szándékozik repülni. Érdekes, hogy most egy budapesti aviatika-szakértő hasonló értelemben nyilatkozik és mindjárt indítványt is tesz egy arad—budapesti vagy temesvár—budapesti repülőgépverseney megtartására.

A szakvéleményt Bleriot-nak egy jó barátja mondta, aki megerősíti Bleriot aradi ígéretét is. Az érdekes nyilatkozat itt következik:

— Az aeroplán-bemutatóknak, a gyakorlóterek felett való folytatólagos keringéseknek ideje nagyon hamar el fog mulni. Most a jelentékenyebb díjakat mind távutazásokra tűzik ki már. Így a london—manchesteri, valamint a páris—bordeauxi első légi utakra 250.000—250.000 franknyi összeg van kitűzve, a jövő évi Páris—Dijon—Nancy—Lille—Páris verseney győztesére 100.000 frank vár, ugyanannyit kap az, a ki 1910 ben Londonból kiindulva, a leghosszabb utat teszi a kontinensre; 50.000 frank vár az első Boulogne—Folkestone utért stb.

De Európának egyetlenegy vidéke sem oly alkalmas repülőgépverseneyekre, mint a nagy magyar Alföld, ahol a rónaság a fel- és leszállást szerfelett megkönnyíti. Egy temesvár—budapesti, vagy arad—budapesti légi ut nem hosszabb a london—manchesterinél, s annál jóval könnyebb. Az ott tartandó verseney egyes szervezéssel és számottéví díjak kitűzése esetén igen nagy részvételre tarthatna számot; ezt a verseneyt biztos tudomásom szerint maga Bleriot is teljes erejével támogatná. A verseney irányát legjobb valamely vasutvonal mellett kitűzni. Ez nagyon megkönnyíti a aviatikusok tájékozódását. Ilyenekül a temesvár—szeged—cegléd—budapesti, az arad—szeged—cegléd—budapesti sinpárok jöhetnek tekintetbe. A szolnok—budapesti terop kevésbé alkalmas. Ezek az utvonalak aviatikai szempontból oly rendkívül előnyösek, hogy a verseneynek illetén való kitűzésével a nagyobb nemzetközi aviatikai egyesületek kétségtelenül támogatják az eszmét.

A Magyar Automobilklub aviatikai osztálya különben már komolyan foglalkozik egy repülésverseney tervével. Ma megérkezett Budapestre Kutassy mérnök, a neves magyar aviatikus is gépevel együtt. A hangárt már holnap fölállítja a lovassági gyakorlóterén és a napokban meg is kezdi kísérleteit Dufour francia mérnökkel. Ha a kísérletek sikerülnek, akkor Kutassy egyelőre az ujságok meghívott

képviselői előtt, később pedig a nagyközönség előtt is bemutatja repülését.

*

Budapesti tudósítónk jelenti: A jövő év július 15-én nagyszabásu események veszik kezdetüket a fővárosban. Egy szervező bizottság két hétre terjedő nemzetközi olimpiai verseneyt fog rendezni, melynek keretében repülőgépverseney is lesz. A repülőgépverseneyben a világ legkiválóbb aviatikusai vesznek részt. Az olimpiai verseneyekre fél millió korona értékű díjat tűznek ki. Tervbe van véve a verseney alatt, a szinpadokon a legkiválóbb külföldi énekesek és színészek szerepeltetése. A jövedelmet jótékony célra fordítják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A Porter-csődöt elrendelték.

A tábla döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 28.

Tizenkilenc évvel ezelőtt csődbe jutott Porter Adolf volt aradi rövidáru nagykereskedő. A törvényszék lefolytatta a csődeljárást, de a csődöt 1898-ban vagyonihiány miatt megszüntette a bíróság. Néhány hónappal ezelőtt kiderült, hogy a Porter-csődben még mindég van felosztatlan vagyon. A porlepte iratok között egy Aradmegyei Takarékpénztár részvenytársaság által kiállított 1149 forint 90 krajcár szőlő betéti könyvecskét találtak. A takarékbetéti könyv a Porter-csődhez tartozik. Az abban foglalt összeget Prekupás Illés dr. csődtömeggondnok helyezte el.

Amint felfedezték a felosztatlan csődvagyon, a hitelezők képviselőiben Mittler Izidor dr. ügyvéd kérvényt nyújtott be az aradi királyi törvényszékhez, hogy az eredeti csőd felosztási tervezetének sorrendjében az ujabban felfedezett vagyon — a takarékpénztári betétkönyvben foglalt összeget — ossza fel. Ezzel szemben a királyi kincstár adótartozás címén az egész összeget a maga javára igényelte.

A bíróság a betétkönyv tartalmát a felosztási tervezet alapján kiutalta, ami ellen a kincstár felfolyamodással élt. Ma érkezett le a tábla döntése. A tábla megváltoztatta a törvényszék végzését és a csődeljárás folytatásának elrendelése mellett, a csődtörvény IX. fejezetének 2. pontja alapján utasította a bíróságot újabb csőd elrendelésére.

§ A bécsi kapu. A szegedi járásbírósnak kedden azt kellett eldöntenie, becsületsértés-e a „bécsi kapu”? Egy könyvelő kisasszony s egy szobaleány valami csekélység fölött összeszólalkozott s ez alkalommal mondta a kisasszony a szobalálynak, hogy:

— Hallgass, te bécsi kapu.

A szobalány becsületsértés miatt bünvádi följelentést tett a kisasszony ellen. A járásbíró kíváncsian tudakolta, miért képez becsületsértést a bécsi kapu jelző.

A főmagánvádló szaporán adta meg a fölvilágosítást:

— A bécsi kapu az, amin ki-s bejárnak a katonák.

A tárgyalás folyamán a könyvelő vizontvát emelt, mert a szobalány is visszamondta a sértéseket, még pedig alaposan megtoldva. A különös sértegetést a tanúk is igazolták, mire ítélethozatal előtt mindkét fél érdemesebbnek tartotta

panaszát visszavonni. Így tehát nem lehetett bírói ítélettel megállapítani, vajjon becsületsértés-e a „bécsi kapu”.

A JEGYBANK nem emeli föl a kamatlábat.

A főtanács ülése.

Távirati tudósítás.

Arad, október 28

Az osztrák-magyar bank főtanácsának Popovics Sándor dr. bankkormányzó elnöklésével ma tartott ülésén csupán folyó ügyek kerültek elintézésre.

Az ülésről a következő hivatalos jelentést adták ki:

A többi között megvitatásra került az a kérdés, vajjon közgazdaságunk, amely eddig egyáltalában a nemzetközi pénzpiac gazdagon terített asztalánál elsőrangú helyet nem foglalt el, a kamatláb emelésével terhelte-e. A főtanács egyhangulag arra a nézetre jutott, hogy ez idő szerint nem fognak fenn olyan okok, amelyek a kamatlábemelését szükségessé tennék. E javaslat megokolására Pranger udvari tanácsos, vezértitkár előadta, hogy a bank tartalékjai a múlt évhez képest 112 millió koronával kedvezőbben állanak, továbbá, hogy a devizák mintegy 18 millióval magasabbak, mint a tavalyi év hasonló időszakában és végül, hogy eddig legalább különösebb aranyigényekkel és devizák szükségletével nem találkozott. Azt a javaslatot tehát, amelyet már az intéző bizottság az eddigi kamatláb megtartására elfogadott, a főtanács vita nélkül elfogadta.

A hazai pénzügyviszonyok, tekintve a csekély gazdasági szükségleteket, különben sem nyújtottak alkalmat arra, hogy a bankkamatlábát felemeljék. A leszámítolás és a lombardüzlet 126.3 millió koronával csekélyebb, mint a múlt év október 23-án volt és eddig a gazdasági tevékenység egyik terén sem mutatkozott nagyobb pénzügyi igény. Másképp állanak a viszonyok a nemzetközi pénzpiacokon. A mint tudva van, az angol bank rövid 14 napi időközben a kamatlábat 2 és fél százalékról 5 százalékra emelte és a német birodalmi bank ugyanezen időben 3 és fél százalékról 5 százalékra emelte azt. Ennek következménye az, hogy a váltóárfolyam jegyzésénél csekély változás állott be. A váltóárfolyam tegnap Páris, London és Németországban átlag mintegy 23/100 a relációnk felett állott, amely túllépés semmi aggályt nem rejt magában. Csupán egy bizonyos, hogy Berlin és London piacainak kamatlába a bécsi kamatlábnál magasabb.

Tekintettel azonban arra, hogy a legnagyobb és a legnehezebb terminus, az októberi terminus előtt állunk, mégis lehetséges, hogy a terminus áthidalása után úgy a nemzetközi, mint a hazai pénzpiacokon némi javulás fog beállani. Ezért még a nemzetközi pénzpiac szempontjából se vált szükségessé a bankkamatlábának megváltoztatása.

MULATSÁGOK.

(=) A polgári nőegylet első teája. Az aradi polgári jótékony nőegylet, mint az utóbbi években, úgy ez idén is tombolával egybekötött teaestélyeket fog rendezni. Az első teaest december elején lesz megtartva.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — 357

Kiadóhivatali eshirdetési osztály — 151

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 29-én az időjárás: elvélve csapadék, hűvösebb.

— **Csernoch püspök Aradon.** Az aradi autonóm katolikus-kör megnyitó ünnepére, melyet a kör Széchenyi-utcai új helyiségében, a jövő hét folyamán megtartanak, Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök meghívására a kör védnöke, Csernoch János dr. csanádi püspök Aradra érkezik. Hivatalos fogadtatás a főpásztor egyenes kívánságára ezúttal nem lesz, de a katolikus-kör nagyban készül illusztris vendégének fogadására.

— **Amerikai vállalkozók Aradon.** Két amerikai vendég van tegnap óta Aradon: *Bastford* newyorki dúsgazdag vállalkozó és bányatulajdonos és *Knox* sanfranciskoi mérnök és vállalkozó szerdán Aradra érkeztek. A két amerikai hosszabb idő óta köruton van Magyarországon, ahol vállalatokat, különösen pedig bányavállalatokat néznek meg. A múlt napokban megtekintették a hunyadmegyei *hoicai* bányákat, ma pedig az aradi gyárakat nézték meg. Hír szerint az amerikaiak *Arad környékén vállalatokat is szándékoznak vásárolni.*

— **A görög tengerésztisztek mozgalma.** *Athén*ből jelentik: Hír szerint a tengerésztisztek elhatározták, hogy kilépnek a katonai ligából és saját felelősségükre fogják megvalósítani a haditengerészet újjászervezését. A tisztek a miatt panaszkodnak, hogy a katonai liga vezéremberei elhanyagolják őket. *Londonból* táviratozzák: A görög alsóbrangu tisztek a tengerészeti minisztertől néhány nap előtt több magasrangú tiszt eltávolítását követelték és a mikor a tengerészeti miniszter ezt megtagadta, a miniszterelnökhöz fordultak, aki meg is ígérte, hogy ebben az értelemben javaslatot fog benyújtani. A *Daily Telese*r athéni levelezőjének a jelentése szerint a dolog távolról sem ártatlan természetű. A miniszterelnök ígérete a tisztek ligáját és az elégedetlen tengerésztiszteket nem elégitette ki és harminc tengerésztiszt elégedetlensége jeléül gyűlést tartott. A tárgyalásokat ma újból megkezdték. A kormány, hogy a katonai diktatúrát elkerülje, enged és még ma javaslatot nyújt be, mely a tiszteket ki fogja elégíteni. A katonai liga ebben az ügyben már kedden ultimatumot terjesztett elő. Ebben több magasabb állás eltörlését követelték, amelyek részben feleslegesek, részben pedig olyan tehetetlen személyek töltik be, hogy ilyen személyi státus mellett a flotta reformja lehetetlen volna. *Eltörlendők:* egy ellentengernagyi állás, melyet eddig ugyanis György herceg töltött be, két altengernagyi állás, tíz hajóparancsnoki állásból hat, tizenhármas következő állásból kilenc, 15 évre minden előléptetés felfüggesztendő. A kormány eleinte ellenvetéseket tett, de kénytelen volt engedni. Ez már a liga ötödik ultimátuma volt és úgy látszik, hogy az egész közigazgatási reformot ilyen ultimátumok útján fogják keresztülvinni, mert a liga attól fél, hogy ha a reformot a parlamentnek engedi át, a liga által keresztül vitt katonai reformok eltűnnek.

— **Kossuth-tér.** Az aradi Kossuth-asztaltársaság azzal a kérelemmel fordult a törvényhatósági bizottsághoz, hogy a Kossuth-szobor előtt levő teret Kossuth-térnek, míg a szobor mögötti parkot Kossuth-sétánynak nevezze el. A tanács javaslatára kimondotta a közgyűlés, hogy az indítvány első részét egyhangú lelkesedéssel elfogadja, a parkot nem látja el névvel, tekintettel arra, hogy az a József főherceg-uthoz tartozik.

— **Milliók katonai repülőgépekre.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Kormánykörökből kiszivárgott értesülés szerint a legutóbbi közös minisztertanács a katonai költségvetésbe három millió koronát vett fel aeronautikai célokra. Ebből másfél millió kormányozható léghajókra kell: egy „*Parceval*“, egy „*Lebaudy*“ és egy „*Bayard-Clement*“ típusu léghajóra. Nagy összeg kell repülőgépekre is és végül sok kell a léghajókat és repülőgépet kezelő katonai személyzet javadalmazására. *Fischamendben* most épül egy új katonai aeronautikai intézet, amelynek személyzete szintén nagy összeget igényel. Fel kell állítani továbbá egy léghajó-bataillont, amelynek létesítése azonban a létszámemeléstől függ.

— **Jegyzői jubileum.** Lippáról jelentik, hogy Szávics Györgyöt, Lippa község érdemes jegyzőjét meleg ünneplésben részesítették abból az alkalomból, hogy harminc éve áll a község szolgálatában. A község tisztviselői kara ma délelőtt felkereste a jegyzőt és üdvözlő beszédekkel intézték hozzá, majd értékes emléktárgyakat adtak át neki. 11 órakor a képviselőtestület, délben pedig a járási főszolgabíróóság tisztelgett nála. Ezután bankett volt a jegyző tiszteletére.

— **Meghalt Arad legörebb asszonya.** Érdekes halálesetet jelentettek be ma délelőtt a város anyakönyvi hivatalában. Meghalt Arad legöregebb asszonya: özv. *Szentgyörgyi Jánosné*. Százöt éves volt az öregasszony, aki a legjobb erőben, szinte csedálatos egészségben érte el ezt a nagy kort. Egészen az utolsó napokig semmi baja nem volt; tegnapelőtt a gyomrát fájlalta és ma reggel végelgyengülésben meghalt. *Szentgyörgyiné* férje, aki már hosszú évekkal ezelőtt hunyt el, Kétegyháza földesgazda volt. A szabadságharc után a család beköltözött Aradra és itt a határban gazdálkodnak. Az öreg asszony *Illés-utca* 36. szám alatt lakott fiaival, akik közül a legidősebb 82 éves, a legfiatalabb 60 éves és mindegyik a legjobb egészségnek örvend. Egyik unokája, aki a halálesetet bejelentette, 59 éves.

— **Beriot bukaresti felszállása.** *Bukarestből* táviratozzák: *Bleriot* gépének tegnapi balesetét még ma is élesen tárgyalják. A telhaborodott tömeg tegnap este megverte *Bleriot impresszárióját*, egy bukaresti vállalkozót. (A bukaresti felszállást nem *Müller* rendezte, ő csak a budapesti és bécsi felszállásnál volt *Bleriot impresszáriója*). A román lapok jelentései szerint a vállalkozó legalább félmillió koronát vett be. Igen sokan utaztak Bukarestbe Konstantinápolyból, sőt Kisásziából is és ezek most nem várhatják be a jövő hétre tervezett felszállást.

— **A pénztári felesleg felhasználása.** A zárószámadások szerint a múlt évi mérlegben 81230 korona pénztári felesleg mutatkozik. A közgyűlés azt határozta, hogy a függő kölcsönök törlesztésére fordítsa a tanács az összegeket.

— **Az ujarad—magyarországi vasút igazgatósága** ma kérvényt adott be az aradi királyi törvényszékhez, amelyben beterjeszti és kéri tudomásul venni a legutóbbi közgyűlésen módosított alapszabályokat, valamint az ujonnan választott igazgatósági tagokat a cégkönyvbe bevezetni.

— **Az első magyar református papnő.** *Kolozsvárról* írják: A kolozsvári református teologia disztermében tegnap szentbeszédet tartott az első magyar református papnő. *Vargha Gyuláné*nak hívják a kiváló szónoki tehetségű papnőt, aki most beutazza Erdély városait és predikációival mindenütt mély hatást kelt. *Vargha Gyuláné* unokája a nagy Szász Károlynak, aki Erdély politikai életében és reformküzdelmeiben oly nagy szerepet játszott. Leánya Szász Károlynak, a volt dunamelléki püspöknek, a nagyhirű költőnek, a tudós papnak és kiváló szónoknak és huga Szász Domokosnak, az erdélyi egyházkerület néhai püspökének és Szász Bélának, a kolozsvári tudomány egyetem egykori tudós professzorának.

— **Lónyay Margit grófnő férje.** *Vásárhelyi* Árpádról, *Lónyay Margit* grófnő férjéről lassanként kiderül, hogy nem az a közönséges ispán, akinek eleinte feltűntették, hanem előkelő család sarja. *Vásárhelyi* a fia kézdívsárhelyi *Vásárhelyi Imre* dr.-nak, akinek Komárom, Szatmár, Szabolcs és Biharmegyékben nagy birtokai vannak. *Vásárhelyi* dr. nagytudományú férfiú, aki a jogi és államtudományok tudorságát Bécsben, az orvosi tudományok doktorátusát Párisban a Sorbonne-egyetemen szerezte meg. Komárommegyei szomorkőrösi birtokán, három tornyu kastélyában igen értékes, 40,000 kötetre rugó könyvtára van. Mindezekből kitűnik, hogy fia se lehet ispán vagy holmi kopott ember.

— **Katonai előléptetések.** A katonai „Rendeleti Közlöny“ h iradása szerint a király november elsejétől számítandó ranggal kinevezte alezredessé: *Czech Kolbert* báró őrnagyot, a 3. honvédhuszár ezred aradi osztályának parancsnokát; őrnagyokká: *Bulcsi Jánky* Gotthardot, a temesvári lovashadosztály vezérkari főnökét, *Hauslich* Dávid és *thurnbacki Garzaroli* Gusztáv 33. gyalogezredbeli kapitányokat, főhadnagygyá, *Serb Tivadar* hadnagyot a 33. gyalogezredben; *Vadas Jenőt* és *Kovács Jenőt* a harmadik számú honvédhuszár ezred hadnagyait főhadnagyokká nevezték ki.

— **Új iparvasút Aradmegyében.** Nagyhalma gyról jelenti tudósítónk: Ma nyitották meg a *Hönigesz* és *társas* fakereskedő cég 18 kilométer hosszú új iparvasútját, amely Nagyhalma gytól a szirbi erdőknél át egészen a biharmegyei gainai hegyekig terjed. A vasuti és hajózási felügyelőségtől *Návay* főfelügyelő, az Acsevtől *Vass* Gusztáv főfelügyelő, *Soór* és *Zborovszky* főmérnökök, az államépítészeti hivataltól *Péterfy* főmérnök, Aradmegye nevében *Schill* főjegyző és *Darányi* János aljegyző, a nagyhalma gyi főszolgabíróaságtól *Török* Ferenc dr. h. főszolgabíró, Nagyhalma gy, Kishalma gy és Szirb előljárási megbízottai jelentek meg a megnyitási aktuson. A bizottság a vasut működését és a pályát megfelelőnek találta és megnyitottnak nyilvánította.

— **A pénzügyminiszter felszólítására** a közgyűlés ma a varmegyei földadó-bizottságba rades tagul *Szántay* Bélát, póttagul *Turay* Andrást küldötte ki.

— **Ito márki halála.** *Pétervárról* jelentik: Diplomáciai körökben az hirlik, hogy *Ito* meggyilkolásának az lesz a következménye, hogy a mandzsuri tárgyalásokban késedelem fog beállani.

Londonból táviratozzák: Az itteni lapoknak azt jelentik, hogy *Ito* meggyilkolása azt fejezi ki, hogy Koreában újra erős let a japánellenes mozgalom. Azt hiszik, hogy Kína és Oroszország támogatják e mozgalmat.

— **A vágóhídi léghűtők.** A közgyűlés a tanács javaslatára a vágóhídi léghűtők beszerzésére, illetve felállítására nyilvános árlejtést tűzött ki.

— A göztéglagyár telke. A göztéglagyár azt kérte a várostól, hogy a Mikalaka és Arad határában levő földből 12 holdat adjon el neki örökáron. A mai közgyűlés elé a tanács azt a javaslatot terjesztette, hogy 2 hold kivételével, amely a védterülethez tartozik, adja el a kért területet. A közgyűlés Neszner Aladár indítványára módosítja a tanács javaslatát és az egész 12 holdat eladja, egyben a vételár megállapításával megbizsa a tanácsot.

— A temető diszkapuja. Megirtuk, hogy a felsőtemető diszkapujára hirdetett tervpályázat meddő maradt. A közgyűlés a tanács javaslatára kimondotta, hogy újra pályázatot hirdet s a pályadíjat 200 koronára felemeli.

— A sörgyáros gyilkosa. Párisból jelentik: Nantes közelében Pontivy városkában a múlt hónapban ismeretlen tettes meggyilkolta Durringer jómodu sörgyárost. Durringer a gyilkosság napján este jelen volt egy cirkuszi előadásban, azután késő éjjel egyedül ment haza. Utközben találkozott egy emberrel, aki kerékpáron jött vele szemben. Kalapja mélyen levoit huzva a szemére, úgy hogy lehetetlen volt fölismerni. Amikor az ismeretlen Durringer mellé ért, hirtelen lehajolt gépjéről és a kezében tartott tőrrel a sörgyáros alsótestébe szurta. Durringer összeesett és segítséért kiáltott. Lakására vitték, ahol csak annyit tudott mondani, hogy gyilkos... kerékpár, azután meghalt. A nantesi rendőrség sokáig hiába kereste a gyilkost, most azonban a gyanu Durringer feleségének husz esztendő unokatestvére ellen irányult, akit le is tartóztattak. A letartóztatott ember neve Lebrigand, felügyelő a rennesi gimnáziumban. A vizsgálat kiderítette, hogy Durringer rossz viszonyban élt a feleségével. Megállapították, hogy Lebrigand közvetlenül a gyilkosság előtt kerékpárt bérelt. Lebrigand jelen volt Durringer temetésén és a temetés után egy héttig együtt maradt az özvegyvel. Lebrigand lakásán házkutatást tartottak s megtalálták Durringerné arcképét, az asszonnak sajátkezü igen bizalmas ajánlásával. Azonkívül találtak egy hosszú és éles boncoló kést, amelyen vérnyomok vannak. Lebrigand egyelőre tagad.

— Négy gyermek — egyszerre. Egerből írják: Sokvári Ferenc földmives feleségét szokatlan anyai öröm érte. Egyszerre négy gyermekkel ajándékozta meg a teremtő. A négy gyermek közül egy halva született, hármat pedig tegnap megkereszteltek a főszékesegyházban. Az életben maradt három fiugyermek közül is egy igen gyöngye volt, úgy hogy tegnap este ez is meghalt s a négy gyermekből kettő maradt életben. Sokváriéknál valóságos bucsujárás van. A szomszédok, meg a rokonok, de meg az egész utca siet, hogy elvigye ajándékát, meg jókívánásait a bő istenáldással meglátogatott asszonnak.

— A zsinagógából. A templom-elöljáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy az istentisztelet további intézkedésig reggel háromnegyed 7 órakor, este fél 5 órakor kezdődik. Bold. hatvani Deutsch Bernát az árvaház egyik alapító emlékének tiszteletére szombaton (30-án) este 4 és fél órakor az árvaházban gyászmemoriaművel tartatik.

— A gyergyószentmiklós-déda vasút megnyitása. Gyergyószentmiklósról jelentik: A gyergyószentmiklós-déda új vasuti vonalat ma délután nyitották meg Sztérényi államtitkár jelenlétében. A város nevében Korel Géza polgármester üdvözölte az államtitkárt, aki kijelentette, hogy az a tény, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter a világtól eddig elszigetelt Gyergyószentmiklósnak vasutat adott, a legnagyobb mértékben dicsérendő dolog. A megnyitás után a minisztert meleg hangu táviratban üdvözölték.

— A tolvaj halála. Halász József rédei tenhenész éjjel belopózott Máté István udvarába, hogy onnan libákat lopjon. A zajra azonban a gazda figyelmessé lett és kiment az udvarra, ahol egy alakot látott a sötétben. A gazda rákiáltott, de a tolvaj ütésre emelte botját, mire a gazda a kezében lévő vasvillával oly erővel sújtott a tolvajra, hogy a vasvilla kettétört s a tolvaj oly súlyosan megsebesült, hogy rövidesen belehalt sebeibe.

— A nyeltes asszony. Baresról írják: Hauptmann Simon baresi lakos radikális módon akart segíteni felesége éles nyelvén. Ujabbi összeszólalkozás után tegnap feldühödve kést rántott és felhasította felesége alsó- és felsőajkát és egy fogát kivette, majd az asszony nyelvét akarta levágni, de a házbeliak az asszony sikoltására bejöttek és az asszonyt kiszabadították. A súlyosan sérült asszonyt orvosi műtétnek kellett alávetni.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 27-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságokat kötöttek: Született: Sütkei János földmivesnek Sándor nevű fia, Lineberger Károly kereskedőnek Sándor nevű fia, Balla Fülöp polg. isk. tanárnak Károly nevű fia, Lupu Miklós napszámosnak Flóra nevű leánya, Steiner Jakab tanítónak Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Nán Mariska 10 hónapos leányka, Kern Károlyné 64 éves vasuti munkás neje, Kurticsán Demeter 2 1/2 éves fiu, Angele József 38 éves asztalossegéd, Bánfi Dezső 5 hónapos fiu, Csizmás Györgyné 50 éves magánzónó, Sándor Irma 8 éves leány, öz. Szentgyörgyi Jánosné 105 éves magánzónó. Házasságok kötött: Lengyel János csizmadia mester Korom Etelkával, Teritean György földmives Dob Paulinával, Karlik József tanító Szabó Terézével.

— Hogy kell kigyógyítani a szerelmet Kisiratoson megjelent a csendőrörson Sétáló Antalné és panasolja, hogy öz. Bodocz Mihályné, Kasantal Róza battonyai asszony 32 koronát tőle kiesalt. Sétáló Antalné Maris nevű leánya szerelmes volt Pásztor János kisiratosi illetőségű legénybe. Sétalóné és Sétáló Maris hallván, hogy Bodoczné kuruzslással foglalkozik, átmentek Battonyára. Bodocz Antalné 16 forintot kért, hogy annyiért kigyógyítja Sétáló Marist a szerelemből. Kijelentette, hogy vele alkudni nem lehet. Sétalóné lefizette a 32 koronát, s erre Bodoczné a leánynak 17 csöpp angolkeserűt adott be, majd ingét elkérte és arra ráimádkozott. Sétalóné panasolja, hogy Kisiratosra visszatérve, leánya még szerelmesebb lett Pásztor Jánosba. A megejtett házkutatás alkalmával Bodocznénál szalmával kevert földet és angolkeserűt találtak.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szönyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3811

— Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TANÜGY.

(—) Ünnepele iskolaigazgató. Soborsinból jelentik, hogy ma nagy ünneplés középpontjában állott Arnold János állami iskolai igazgató, aki most töltötte be működésének huszonötödik esztendejét. A jubiláris ünnepségek sorozata istentisztelettel kezdődött, amelyen Fock Alajos róm. kat. plébános szolgáltatta a szentmisét. Az istentiszteleten a helybeli intelligen-

cia is megjelent. Azután az iskolaszék diszülést tartott Murády Árpád dr. elnöklete alatt. Az aradmegyei tanfelügyelőséget Hajdu Kornél dr. képviselte s miután az elnök meleg üdvözlő beszéde elhangzott, ő is Arnold igazgatót köszöntötte. Az elnök bemutatta a közoktatási kormány leiratát, amelyben a kultuszminiszter köszönetet mondott neki a közoktatás terén kifejtett működéséért. Ezután Fock plébános a kat. egyház, a Vörös keresztgyelet és a kaszinó nevében, Muzsny Sándor körjegyző az előjáróság nevében, Kiss József tüzoltó parancsnok a tüzoltó testület nevében üdvözölte. Közben Leopold Karolin tanítónő ügyes vezéte mellett a növendékek üdvözlő verseket mondtak s énekeltek. Végül Cziráky Márton aradi iskolaigazgató méltatta a jubiláns érdemeit. Az ünneplés után Hunyady Károly gróf és neje, Nádasdy Irma grófnő a lakásán keresték föl az igazgatót és melegen üdvözölték. A grófi pár kezdeményezésére Arnold Jánosnak értékes emléktárgyat adtak, amelynek ára gyűjtés útján folyt be. Délben lakoma volt a kaszinóban, a hol lelkesen ünnepelele a népszerű igazgatót.

TARKASÁGOK.

(A szalvéta.) Történik egy Hunyady-utcai kávémérésben, ahol a kis kávé ára hét, a nagyé kilenc krajcár, a süteményt is beleszámítva. A történet szereplői Grünzweig, aki foglalkozására nézve jelenleg facér ember és a kávéforrás tulajdonosnéje. Grünzweig belép és egy kis kávé rendel sok habbal. A kávé előhozzák. Grünzweig szigoruan méri végig. Aki azt hiszi, hogy Grünzweig meg van elégedve a kávéval, az téved. Grünzweig nincs megelégedve. Haragosan morog, dörmög, végül epés gunnyal fordul oda a kávésnénihez:

— Nagysád kérem, még mindig kézből van a szalvéta?

(Az illemkönyv.) Van Aradon egy csizmadia mester, akinek megvan az a rossz tulajdonsága, hogy nagyon gyorsan jár el a szája és nem igen válogatja meg, amit mond. Ennek aztán az a következménye, hogy emberünk gyakori vendég a járásbírószá baloldali folyosóján, ahol tudvalóleg a becsületsértések felett ítélkeznek Zih és Bozóky bírák. Így történt a napokban is. A csizmadiaát érzékeny pénzbüntetéssel sújtották, mert belegázolt a szomszédja becsületébe. „Ez nem jó lesz így, gondolta a csizmadia, nem tudok én annyi csizmat csinálni, hogy el ne fizessem bírságban.“ Elkeseredetten töprengett magában, végül is benyitott egy könyvkereskedésbe.

— Egy könyv kéne nekem, szolt.
— Milyen könyv? kérdi a kereskedő.
— Hát egy olyan könyv, amelyikbe le van írva, hogy kell szépen beszélni és viselkedni.
— Ahá, illemkönyvet akar, jött rá a kereskedő.

— Igen, illendőségi könyvet kérek.
A kereskedő eléje tett egyet, amit emberünk végigmustrált, aztán így szolt:

— Hát jó, megveszem ezt a könyvet, de az urnak jót kell állni érte, hogy többet nem büntetnek meg becsületsértés miatt.

(Az alamizna.) Ez a történet egy dúsgazdag, de a végtelenségig fukar nyárspolgárról szolt, aki bár több háznak tulajdonosa és egész kis könyvtára van betétkönyvekből, Harpagon mestert messze elhagyja a zsugoriságban. Természetesen a

szegényeknek se ad egy krajcárt se és a legképtelenebb kifogásokkal küldi el őket. Az aradi koldusok ismerik is már és messzire elkerülik a háza táját. Ugy látszik idegenből jött az a kéregető, aki a múlt vasárnap bekopogtatott a zsugorhoz.

— Kezit oszókolom nagyságos ur, kérek egy krajcárt, — kezdte alázatosan.

Az aradi Harpagon dühösen nézett rá.

— Mit, maga vasárnap, az ur szent ünnepén idejön koldulni. Takarodjon el azonnal! Nem adok egy krajcárt se! Akinek nincs vallása, az pusztuljon éhen!

(A főhadnagy.) Egy budapesti gyalogezredben két fivér szolgált hadnagyi rangban. A legutóbbi előléptetésnél az idősebbet kinevezték főhadnagynak, míg a fiatalabb megmaradt eddigi rangjában. Miután a főhadnagy felvarratta a második csillagot kabátjára, odalépett hozzá az öccse és barátságosan megveregette a vállát:

— Nem tesz semmit öregem! Azért továbbra is jóban maradunk.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A magyarországi állami és törvényhatósági díjnokok aradi köre nevében az elnökség felhívást intézett a díjnokokhoz. A felhívásban többek között ezeket mondják: A magyarországi állami és törvényhatósági díjnokok lugosi köre kérvény alakjában a kormány elé terjeszti kívánalmait s hogy meg legyen a kellő fogantata, megkereste Magyarország összes állami és törvényhatósági díjnokok körét, hogy jelen felhívásuk kézhezvétele után hívjanak sürgősen össze az illetékes hatóságoknál bejelentett gyűlést és vonják bele abba a területükön lévő összes állami és törvényhatósági díjnokokat, olvassák fel az általuk a kormányhoz intézendő kérvényt és anyagi helyzetük javítását célzó tervezetét; mondják ki egyhangulag, hogy a lugosi állami és törvényhatósági díjnokokból alakult „Lugosi Díjnokok Köre” mozgalmát helyeslik, ahhoz csatlakoznak, tervezetének minden egyes pontját magukévá tesszik és az ily értelemben hozott határozatot jegyzőkönyvbe foglalva, azt a „Lugosi Díjnokok Köre” címére megküldi. Az összes beérkezett jegyzőkönyveket a kérvényhez mellékelteként fogja felhasználni illetve csatolni annak bizonyosságul, hogy az ország összes díjnokai kérik szorult anyagi helyzetük javítását. Felkéri Aradmegye díjnokságát, (ideértve az igazságügyieket, u. m. királyi törvényszékieket, királyi járásbírókat, királyi ügyészség, királyi pénzügyigazgatóság, királyi kincstári ügyészség, királyi jószágigazgatóság, királyi adóhivatal, Aradmegye összes díjnoki, városi irnoki, Aradmegye összes főszolgabírói, Aradmegye összes királyi járásbírói, Aradmegye összes királyi adóhivatali díjnoki karát; valamint a törvényhatóság, illetve az állam különböző hivatalaiban alkalmazott díjnoki karát,) hogy Aradon 1909. évi október hó 31-ik (harmincegyedik) én, vasárnap délutáni 3 órakor az aradi királyi törvényszék esküdtzéki tárgyaló termében (I. emelet 102. sz. a16) tartandó nagy taggyűlésre mulhatatlanul megjelenjen szíveskedjenek. Aradmegye vidéki állami és törvényhatósági hivatalainak díjnoki karát külön is felkéri, hogy miután az utazási költség egy kis összeget felemészt, legalább egy-egy kiküldöttel képviseltesse magát, a többiek meghatalmazását pedig hozza magával szavazás céljából.

(*) A Rákóczi-társaság ülése. Szombaton este a Rákóczi-társaság gyűlést tart. A rendes tárgysorozatán kívül elintézés alá kerül a II. és III. ik kerületben megüresedett törvényhatósági tag választás.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Meghívó. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság 1909. november hó 6-án délután 5 órakor intézeti helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: 1. Az alapszabályok 22. ik §-ának megváltoztatása. 2. Házvétel. Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények legkésőbb folyó évi november hó 3-ig a társaság pénztáránál leteendőek. Arad, 1909. október 28-án. Az igazgatóság.

Budapesti aru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 28.

Amerika változatlan. Készáru üzletelen. Kínaiat mérsékelt, vételkedv pang, tartott árak.

Az árak 50 kitérként szemléve:

	Deli árszám	Éjszakai árszám
Tengeri 1910. májusra	6.86—6.87	6.85—6.86
Buza 1910. áprilisra	14.24—14.25	14.21—14.22
Zab 1910. áprilisra	7.64—7.65	6.64—6.65
Rozs 1910. áprilisra	10.27—10.28	10.25—10.26

Zárás 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... .. 660.—

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi október hó 29-én:

Bérletszünet.

Bérletszünet.

Lammermoori Lucia.

Opera 3 szakaszban. Itta: Cammarano. Zenéjét szerzett: Donizetti Kajetan. Olaszból fordította: Egriessy B.

SZEMÉLYEK:

Lord Asthon	E. Ercolan'	Lord Buklav	Boda Ferenc.
Lucia, hupa	Yvonne de T.	Rajmondo	Polgár S.
Sir Edgardo	Ferrari A.	Aliza	Zalai Margit

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simeon-utca 1. szám, Szabadsg-tér mellett.)

Műsor 1909 október 29-én, péntek

1. Csodakalap. Humoros. — 2. Nyomor. Dráma. — 3. Bleriot budapesti fejszállása. Természet után. — 4. Oltáhatatlan szomju-ag kacagató. — 5. Skyfutók Kanadában. Természet után. — 6. Ezer márkás pénzes levél. Humoros. — 7. Cacao termelés. Természet után. — 8. Alaska. Természet után. — 9. Rateliff. Szenzációs dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Az előadások november hó 2-től délután 5 órakor kezdődnek.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

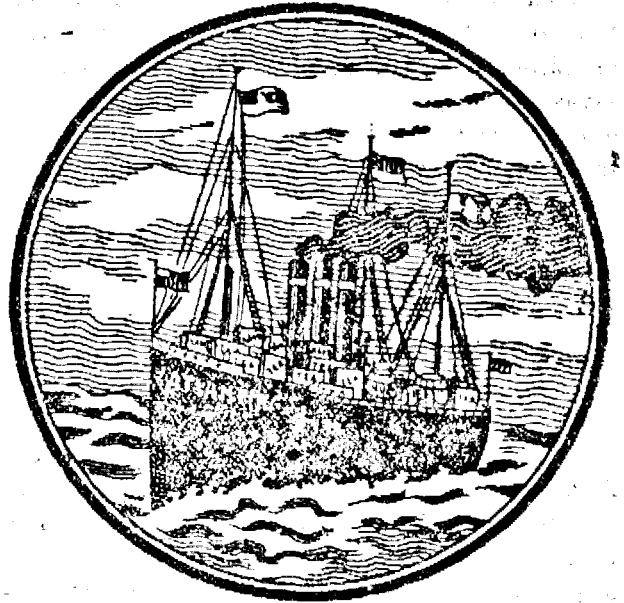
KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégek

NYILTTÉR.

szel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiális, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégek
8415 Aradou

Városi és megyei telefon 609

Szájról-szájra jár a hír, hogy a

Tea-saison

— beálltával csakis az —

Atlantika

kávé és tea behozatalnál

fedezhetjük fűszer- és illatszer

szagától mentes, tisztán kezelt 421

Tea és Rum

— szükségletünket —

Atlantika

kávé és tea behozatal

Arad Andrassy-tér 20 Fischer Eliz palota

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

áthelyeztük.

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időny tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott előnyt igénybe venni.

Becszes rendelvényeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatónkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

Magy. kir. szab. osztályos-játék

Az 1909. november 18. és 20-án kezdődő

XXV. I. osztályának sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona		$\frac{1}{4}$ sorsjegy	3.— korona
$\frac{1}{2}$ " "	6.— " "		$\frac{1}{8}$ " "	1.50 " "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tízezer** koronát nyert. Ezeket (ivül számcs 200), 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 4021

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Tyúkszemétől

mindenké meg szabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona. 191

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „MITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

RADÓ GYULA

női felöltő áruháza

ARAD, szemben a Minorita-templommal.**Őszi és téli újdonságok:***Legújabb női felöltők.**Tailleur made costumök.**Utazó angol raglanok.**Szőrme kabátok és bundák.**Intézeti leánykabátok.**Gyermekek felöltők.*

3374

Rendkívül nagy választékban.

Telefon szám 238.

Telefon szám 238.

